

WÓJT GMINY STAROŻREBY

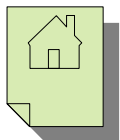

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY STAROŻREBY**

*Zmiana w zakresie eksploatacji kopalin dla dz. Nr ewid. 134, 135/2
w obrębie geodezyjnym Dąbrusk*

UWARUNKOWANIA ROZWOJU

**Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr
Rady Gminy Staroźreby
z dnia**

BUDOWLANE I URBANISTYCZNE USŁUGI PROJEKTOWE

mgr inż. ALICJA PEJTA-JAWORSKA

opracowania planistyczne, projekty infrastruktury technicznej, ekspertyzy z zakresu ochrony środowiska

09-400 Płock, ul. Kazimierza Wielkiego 37/93

kom. 504766500

e-mail: apjaworska@wp.pl

NIP 774-113-13-19

Temat: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
przestrzennego gminy Staroźreby

Nazwa opracowania: Uwarunkowania Rozwoju - *Zmiana w zakresie
eksploatacji kopalin dla dz. Nr ewid. 134 i 135/2
w obrębie geodezyjnym Dąbrusk,*

Zleceniodawca: Gmina Staroźreby

Projektant studium:

mgr inż. Alicja Pejta-Jaworska

- uprawnienia urbanistyczne nr 1500

Data: wrzesień 2023 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
1. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu	5
2. Stan ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony	8
3. Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkość i jakość zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego	9
4. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	17
5. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia	24
6. Zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia	37
7. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy	37
8. Stan prawny gruntów	49
9. Obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych	49
10. Obszary naturalnych zagrożeń geologicznych	50
11. Udokumentowane złoża kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla	50
12. Tereny górnicze wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych	52
13. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami	52
14. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych	55
15. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej	56

WSTĘP

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz.U. z 2012 r., poz. 647 z późn. zm.) w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

W związku ze zmianą polityki przestrzennej gminy odnośnie zagospodarowania terenu gminy, nowych uwarunkowań tego rozwoju oraz potrzebą ujednolicenia dokumentu Studium Rada Gminy Staroźreby podjęła Uchwałę Nr 176/XXVIII/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Staroźreby” będącego zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Staroźreby zatwierdzonego Uchwałą Nr 193/XLI/2002 Rady Gminy Staroźreby z dnia 10 października 2002 roku i Uchwałą Nr 131/XX/2013 Rady Gminy w Staroźrebach z dnia 22 marca 2013 roku.

Przedmiotem "Studium" jest określenie polityki przestrzennej gminy, tj. między innymi wskazanie tych obszarów gminy, które są najodpowiedniejsze do pełnienia określonych funkcji.

Zgodnie z art. 10 w/w ustawy w studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z :

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
- stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony,
- stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego,
- stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia,
- zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia,
- potrzeb i możliwości rozwoju gminy,
- stanu prawnego gruntów,
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych,
- występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych,
- występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla,
- występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych,
- stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami,
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych,

- wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

W Studium uwzględniono zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego.

W związku ze zmianą polityki przestrzennej gminy odnośnie obszaru działki nr ewid. 134, 135/2 w miejscowości Dąbrusk, Rada Gminy Staroźreby podjęła Uchwałę Nr 440/LXXIII/2023 z dnia 26 czerwca 2023 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Staroźreby określając jako zakres zmiany teren działki Nr ewid. 134, 135/2 w obrębie geodezyjnym Dąbrusk. Powyższa sytuacja ma związek ze zmianą przepisów odrębnych dotyczących terenów przeznaczonych pod eksploatację kopalin – obowiązuje uzgodnienie z Wójtem na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku jego braku na podstawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Na działkach prowadzone jest rozpoznanie złóż kopalin.

Treść zmiany Studium wyróżniono czcionką czerwoną kursywą.

Zmiany w Studium wprowadzone Uchwałą Nr 217/XXXVI/2018 Rady Gminy Staroźreby z dnia 12 lipca 2018r. oznaczono kolorem niebieskim.

Zmiany w Studium wprowadzone Uchwałą Nr 47/IX/2019 Rady Gminy Staroźreby z dnia 17 kwietnia 2019r. oznaczono kolorem niebieskim kursywą

Zmiany w Studium wprowadzone zarządzeniem zastępczym Wojewody Mazowieckiego z dnia 23 grudnia 2019r. oznaczono kolorem zielonym kursywą

Zmiany w Studium wprowadzone Uchwałą Nr 217/XXXVI/2018 Rady Gminy Staroźreby z dnia 12 lipca 2018r. oznaczono kolorem niebieskim.

Zmiany w Studium wprowadzone Uchwałą Nr 139/XXVII/2020 Rady Gminy Staroźreby z dnia 23 marca 2020r. oznaczono kolorem niebieskim czcionką Arial.

Zmiany w Studium wprowadzone Uchwałą Nr 423/LXXI/2023 Rady Gminy Staroźreby z dnia 15 maja 2023r. oznaczono kolorem niebieskim czcionką Arial kursywą

1. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU

GMINA STAROŹREBY W REGIONIE, POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE

Gmina Staroźreby położona jest w środkowej części Polski, w zachodniej części województwa mazowieckiego, w granicach powiatu plockiego.

Teren gminy usytuowany jest poza zasięgiem wielkoprzestrzennych systemów obszarów chronionych przyrodniczo i ciągów przyrodniczych (ekologicznych) o znaczeniu krajowym i regionalnym.

Obszar gminy Staroźreby graniczy: od strony zachodniej z gminą Radzanowo i Bielsk, od strony północnej z gminą Drobin i Raciąż, od strony wschodniej z gminą Baboszewo i Dzieżyznia, od strony południowej z gminą Bulkowo. Gmina położona jest w odległości około 20 km od Płocka i około 70 km od Warszawy.

Wg danych GUS w 2013 r. w gminie Staroźreby zamieszkiwały 7503 osoby (wg stanu faktyczne miejsce zamieszkania na 31.XII). Łączna powierzchnia gminy wynosi 137,66 km². W skład gminy wchodzi 50 miejscowości. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 55 M/km².

Tabela 1. Ogólna charakterystyka gminy - stan na dzień 31.12.2013 r. (wg danych GUS)

	ogółem	w skali powiatu	w skali województwa
powierzchnia	137,66 km ²	7,7 %	0,4 %
liczba mieszkańców	7503	6,8 %	0,1 %
gęstość zaludnienia	55 M/km ²	62 M/km ²	150 M/km ²
liczba miejscowości	50	10,6 %	0,6 %

Zródło: dane GUS

Administracyjnie obszar gminy Staroźreby podzielony jest na **37 sołectw**: Aleksandrowo, Begno, Bromierz, Bromierzyk, Brudzyno, Bylino, Dąbrusk, Dłużniewo, Kierz, Goszczyno, Góra, Karwowo – Podgórne, Krzywanice, Mieczyno, Mikołajewo, Nowa Wieś, Nowe Staroźreby, Nowy Bromierz, Nowy Bromierzyk, Płonna, Przeciszewo, Przeciszewo – Kolonia, Przedbórz, Przedpełce, Rogowo, Rostkowo, Sarzyn, Sędek, Słomkowo, Staroźreby, Staroźreby – Hektary, Szulbory, Strzeszewo, Stopin, Worowice – Wyroby, Zdziar Mały, Zdziar Wielki.

Według stanu na koniec grudnia 2013r. największa liczba osób zamieszkiwała sołectwa¹: Staroźreby – 2 197 mieszkańców, co stanowiło (29,28%) ogółu ludności gminy i Góra – 642 (8,5%).

Ze względu na rolniczy charakter Gmina Staroźreby posiada rozproszoną zabudowę, zwarta zabudowa skoncentrowaną w paru wykształconych ośrodkach osadniczych. Zwartą strukturę przestrzenną posiada wieś gminna Staroźreby, która jest największą miejscowością, będącą siedzibą władz samorządowych oraz w mniejszym stopniu wieś Góra. Wieś Staroźreby jest ośrodkiem administracyjno – usługowym skupiającym funkcje mieszkaniowe, administracyjne, usługowe i produkcyjne. Ważnym ośrodkiem koncentrującym funkcje osadnicze i gospodarcze jest też wieś Góra. W pozostałych wsiach dominuje zabudowa zagrodowa skupiająca się wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

Gmina Staroźreby jest gminą o charakterze rolniczym. Rolnictwo posiada korzystne warunki glebowe, 71% gruntów ornych stanowią gleby o wysokich walorach agroekologicznych w klasie bonitacji II – IV.

Obszar gminy wyposażony jest w następujące systemy uzbrojenia terenu:

- linie elektroenergetyczne napowietrzne wysokiego napięcia 110 kV ze stacją elektroenergetyczną 110/15 kV w Staroźrebach Hektarach,
- linie elektroenergetyczne napowietrzne średniego napięcia 15 kV,

¹ Dane Urzędu Gminy Staroźreby

- linie elektroenergetyczne napowietrzne niskiego napięcia 0,4 kV,
- systemy telekomunikacyjne,
- gazociąg wysokiego ciśnienia 2xDN 500 ze stacją redukcyjno-pomiarową w Starożrebach o przepustowości 1500 m³/h,
- sieć wodociągową opartą na ujęciach wód podziemnych we wsiach: Starożreby (3 studnie o zatwierdzonych zasobach 140 m³/h i 100 m³/h) i Rogowo (2 studnie o zasobach 82 m³/h),
- zbiorczą kanalizację sanitarną we wsi Starożreby wraz z oczyszczalnią ścieków o przepustowości 300 m³/d,
- urządzenia melioracyjne.

Zaopatrzenie w ciepło odbywa się w systemie indywidualnych źródeł ciepła.

Gospodarka odpadami prowadzona jest w oparciu o wdrażaną selektywną zbiórkę odpadów.

Związki gminy z obszarami sąsiednimi mają miejsce w następujących dziedzinach:

- **środowisko przyrodnicze;**
Głównym przyrodniczym powiązaniem zewnętrznym gminy jest dolina rzeki Płonki łącząca się z wielkoprzestrzenną formą ochrony przyrody: Nadwkrzańskim Obszarem Chronionego Krajobrazu. Zachodnia część gminy poprzez doliny cieków w zlewni rzeki Sierpienicy powiązana jest z Obszarem Chronionego Krajobrazu Przyszecze Skrzy Prawej. Obszary te tworzą tzw. „korytarze ekologiczne” umożliwiające przemieszczanie się w przestrzeni roślin i zwierząt, nie dopuszczając do izolacji najwartyściowszych obiektów przyrodniczych.
- **problematyka gospodarcza;**
kształtująca się strefa aktywizacji gospodarczej wzdłuż drogi krajowej Nr 10, wydobywanie kopalin w ilości pozwalającej na zapewnienie popytu w skali ponadlokalnej.
- **komunikacja;**
Powiązania ponadlokalne stanowią:
 - droga krajowa Nr 10 relacji Szczecin – Bydgoszcz – Toruń – Płońsk,
 - droga wojewódzka Nr 567 relacji Płock – Nowa Góra.
- **infrastruktura techniczna;**
 - linie elektroenergetyczne WN 110 kV,
 - gazociąg wysokiego ciśnienia 2xDN 500 relacji Rembelszczyzna – Włocławek,
 - systemy łączności telekomunikacyjnej, funkcjonują 2stacje bazowe telefonii komórkowej.

Gmina Starożreby należy do związku Gmin Regionu Płockiego oraz Stowarzyszenia Rozwoju Ziemi Płockiej.

Wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego przyjętego przez

Sejmik Województwa Mazowieckiego Uchwałą Nr 180/14 z dnia 07.07.2014 r., który określa politykę przestrzenną na terenie województwa w wyróżnionych obszarach problemowych i funkcjonalnych, teren gminy Staroźreby położony jest w obszarze płockim: obszar problemowy – funkcjonalny o najniższym poziomie rozwoju społeczno – gospodarczego i o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług.

Polityka przestrzenna województwa dla przyjętej struktury funkcjonalno – przestrzennej została podzielona na dziewięć polityk; w/w obszary problemowe uwzględniono we wszystkich dziewięciu politykach tj.:

1. Polityce poprawy struktury przestrzennej i funkcjonalnej województwa
2. Polityce rozwoju przemysłu i wzrostu konkurencyjności wybranych ośrodków osadniczych
3. Polityce poprawy dostępności i efektywności transportowej województwa
4. Polityce rozwoju systemów infrastruktury technicznej
5. Polityce poprawy odporności na zagrożenia naturalne i wspierania wzrostu bezpieczeństwa publicznego
6. Polityce rozwoju i modernizacji obszarów wiejskich
7. Polityce kształtowania i ochrony zasobów i walorów przyrodniczych oraz poprawy standardów środowiska.
8. Zintegrowanej polityce opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej.
9. Polityce wzrostu atrakcyjności turystycznej województwa.

Zasady zagospodarowania przestrzennego w w/w obszarze problemowym obejmują m.in.:

- koncentrację struktur zurbanizowanych w oparciu o lokalne centra osadnicze z wykształconym poziomem usług podstawowych i występowaniem wykształconych przestrzeni publicznych
- wielofunkcyjne wykorzystanie szans i możliwości tkwiących w zasobach i walorach zagospodarowania przestrzennego: wykorzystanie wartości kulturowych i środowiska przyrodniczego, rozwój turystyki, wykorzystanie pasm przyrodniczo-kulturowych dla rozwoju turystyki;
- tworzenie pozarolniczych miejsc pracy poprzez rozwój przedsiębiorczości,
- zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej poprzez kompleksowe przygotowanie terenów pod działalność gospodarczą,
- rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej
- sukcesywną sanitację terenów o rozproszonej zabudowie: budowie przydomowych oczyszczalni ścieków, wywozie nieczystości do oczyszczalni zbiorczych, tworzeniu systemu zbiórki odpadów stałych;
- podnoszenie poziomu produkcji rolnej przez rozwój jej specjalizacji oraz wdrażaniu ekologicznych form produkcji;

- ochronę najcenniejszych elementów rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed
- jej nierolniczym zainwestowaniem.

2. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

Gmina Staroźreby ma charakter typowo rolniczy.

Strukturę funkcjonalno – przestrzenną w obszarze gminy tworzą:

- podstawowy układ komunikacyjny tj. droga krajowa Nr 10, droga wojewódzka Nr 567, drogi powiatowe oraz drogi gminne,
- układ jednostek osadniczych: w miejscowości gminnej Staroźreby z funkcją mieszkaniową, administracyjną, i produkcyjną; w miejscowościach Góra (Góra Nowa) koncentrującej funkcje osadnicze i gospodarcze,
- tereny rolnicze z rozproszoną zabudową zagrodową,
- strefa ekologiczna tworzona głównie przez dolinę rzeki Płonki oraz pozostałych cieków, którym towarzyszą trwałe użytki zielone, pełniące rolę układów wentylacyjnych i naturalnych powiązań ekologicznych, tereny zielone będące niewielkimi zasobami zieleni łąkowej i lasów oraz parki podworskie.

Powiązania zewnętrzne przedmiotowych obszarów zapewniają: droga krajowa Nr 10 relacji Szczecin – Bydgoszcz – Toruń – Płońsk, droga wojewódzka Nr 567 relacji Płock – Nowa Góra i drogi powiatowe. Bezpośrednią obsługę komunikacyjną zapewnia istniejący i projektowany układ ulic lokalnych i dojazdowych.

Ogólnie należy stwierdzić, że istniejące zagospodarowanie w gminie jest zgodne z uwarunkowaniami przyrodniczymi. W części północnej, wschodniej i południowej gminy, gdzie dominują gleby dobre, podlegające ochronie przed zamianą przeznaczenia na cele nierolnicze prowadzona jest intensywna gospodarka rolna. W zachodniej części gminy zasobnej w kruszywa naturalne prowadzona jest eksploatacja kopalni.

W miarę zwarta zabudowa jest skupiona głównie w miejscowości gminnej Staroźreby oraz miejscowościach: Góra i Bromierzyk. Zabudowa zagrodowa skupiona jest głównie wzdłuż dróg powiatowych i gminnych.

Drobne kompleksy leśne znajdują się w środkowej i północnej części gminy, użytki zielone występują wzdłuż rzek i cieków.

Gospodarka przestrzenna w gminie prowadzona jest głównie w oparciu o zasadę „dobrego sąsiedztwa” na podstawie decyzji o warunkach zabudowy i ustaleniu lokalizacji celu publicznego. Przeprowadzana w nich analiza funkcji, cech zabudowy i zagospodarowania terenu w sąsiedztwie planowanej inwestycji zabezpiecza prawidłowy rozwój zainwestowania z zachowaniem ładu przestrzennego i ochrony środowiska. Wg danych GUS w 2013 r. wydano 7 decyzji o ustaleniu lokalizacji celu publicznego oraz ogółem 59 decyzji o warunkach zabudowy, w tym 37 dotyczących zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Zagrożenie może stanowić niekontrolowany rozwój zabudowy w sąsiedztwie lasów i w dolinie Płonki, co może spowodować zawężenie korytarzy migracji gatunków i degradację kra-

jobrazu. Jednocześnie obserwuje się niedostateczny rozwój systemów infrastruktury technicznej w zakresie gospodarki ściekowej, co powoduje obniżenie standardów obsługi mieszkańców i wzrost zanieczyszczenia środowiska, między innymi wprowadzanie ścieków do wód i ziemi.

Politykę przestrzenną gminy określa „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Staroźreby” (obecnie aktualizowane).

3. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, W TYM STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚĆ I JAKOŚĆ ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Według regionalizacji fizycznogeograficznej Polski w układzie dziesiętnym, opracowanej przez J. Kondrackiego położony jest w granicach mezoregionu Wysoczyzna Płońska (318.61), który zaliczany jest do makroregionu Nizina Północnomazowiecka (318.6) i podprovincji Niziny Środkowopolskie (318).

Wysoczyzna Płońska to równina morenowa urozmaicona łańcuchem kemów i moren ciągnących się równolegle do doliny Wisły. Powierzchnia jej jest monotonna, lekko falista, z występującymi zamkniętymi zagłębieniami dawnych wytopisk lub spłyconymi rynnami lodowcowymi oraz zespołami pagórków stanowiących pozostałości dennych moren czołowych. Największe skupienie pagórów tego typu występuje na południe od miejscowości Staroźreby. Ich wysokości bezwzględne osiągają 135-150 m n.p.m., z najwyższym w miejscowości Zdziar o wysokości 155,7 m n.p.m.

Rzeźba terenu

W ukształtowaniu powierzchni gminy przeważającą formą jest *wysoczyzna polodowcowa*, związana z działalnością procesów glacialnych i fluwioglacialnych. Powierzchnia wysoczyzny we wschodniej części gminy jest silnie zdenudowana, płaska, osiągając wysokości około 120-132 m. n.p.m. W zachodniej i środkowej części gminy powierzchnia terenu jest bardziej falista wyniesiona do około 150 m n.p.m., nadbudowana licznymi formami rzeźby glacialnej w postaci wzniesień *czołowo-morenowych*, *ozów* i *kemów*, które w postaci rozległych pagórów tworzą kumulacje terenu osiągające wysokość do 155,7 m n.p.m. Wysokości względne tych form wahają się od 10 m do 15 m, a spadki terenu w strefie zboczy wynoszą 5-10%, a także 0-5%. Poprzez te formy na obszarze gminy wyznaczony jest zasięg lądolodu, którego czoło przebiegało z północnego zachodu na południowy wschód.

Ozy występują w postaci wydłużonych wałów, osiągają wysokość względną od 10 m do 15 m, spadki terenu w strefie zboczy wynoszą przeważnie 5-10%, lokalnie nawet powyżej 10%.

Kemy przedstawiają natomiast formy mniejsze o wysokości względnej od 5 do 15m i spadkach terenu w strefie zboczy 5-10%, tylko lokalnie powyżej 10%.

Formy związane z działalnością procesów erozyjno-denudacyjnych i z działalnością erozyjno-akumulacyjną rzek najliczniej występują we wschodniej części wysoczyzny polodowcowej. Są to przeważnie suche dolinki erozyjno-denudacyjne oraz dolinki rzeczne i obniżenia powytopiskowe. Natomiast w zachodniej części występują niewielkie obniżenia w kształcie niecek, są to zagłębienia bezodpływowe o głębokości rzędu 2m. Związane są one z ostatnim etapem deglacjacji lądolodu. Z obszaru tego bierze początek rzeka Płonka, której dolina jest płaska, a jej głębokość waha się w granicach do 5 m.

Budowa geologiczna

W budowie geologicznej gminy występują dwa zasadnicze rodzaje utworów:

- trzeciorzędowe,
- oraz starsze od nich tzw. podczwartorzędowe i czwartorzędowe.

Najstarsze osady wykształcone są w postaci *białych piasków kwarcowych*. Występują głównie na północ od miejscowości Bromierzyk, na wysokości około 140 m n.p.m. Są to osady *podczwartorzędowe*, powstałe na przełomie trzeciorzędu i czwartorzędu. Najstarsze gliny zwałowe występują natomiast we wschodniej części gminy na wysokości 120-132 m n.p.m. Są to gliny piaszczyste na ogół plastyczne, lokalne twaroplastyczne i półzwarte, powstałe w czasie zlodowacenia *środkowopolskiego*. Generalnie na powierzchni środkowej i wschodniej części gminy zalegają piaski i żwiry akumulacji wodno-lodowcowej, natomiast w części zachodniej, południowej i północnej dominują gliny zwałowe akumulacji lodowcowej na powierzchni, lub stanowią one podłoże warstwy piasków.

Gliny zwałowe młodsze występują natomiast w zachodniej części gminy i rozdzielone są od starszych łałami warwowymi i mułkami. Znajdują się na powierzchni wysoczyzny polodowcowej na wysokości średnio około 140 m n.p.m. Gliny te są na ogół piaszczyste, twaroplastyczne i plastyczne o miąższości nie przekraczającej 3 metrów i stanowią podłoże piasków wodnolodowcowych, lokalne osadów zastoiskowych. Piaski są na ogół drobnoziarniste posiadające udział grubszej frakcji a ich miąższość wynosi kilka metrów, występują na powierzchni wysoczyzny polodowcowej, a także pod przykryciem gliny zwałowej. W przypowierzchniowych partiach gliny te są w większości półzwarte i twaroplastyczne, głębiej przechodząc w gliny plastyczne i miękkoplastyczne, ich genezę stanowi zlodowacenie *środkowopolskie*.

Na obszarze gminy występują również formy pochodzące ze *zlodowacenia bałtyckiego*. Świadczy o tym równoleżnikowy układ form szczelinowych. Wzniesienia czołowo- morenowe pochodzące z tego zlodowacenia zbudowane są z piasków i żwirów średniozagęszczonych o miąższości kilku metrów (Dłużniewo, Marychnów, Ostrzykówki). Z deglacją lądolodu związana jest akumulacja piasków i mułków w szczelinach i rozpadlinach lodu. Są to na ogół piaski o różnej frakcji, średniozagęszone i przewarstwione mułkami piaszczystymi. Występują one przede wszystkim w bliskim sąsiedztwie wzniesień czołowo-morenowych jak również nadbudowują powierzchnię wysoczyzny położonej we wschodniej części gminy.

Osady zatokowe pochodzące z tego okresu reprezentowane są przez mułki i piaski pylaste o niewielkiej miąższości.

Na przełomie *plejstocenu i holocenu* na obszarach zbudowanych z glin zwałowych – pod wpływem wietrzenia mechanicznego powstały aluwia piaszczyste. Są to piaski różnoziarniste, pylaste z domieszką żwiru o miąższości około od 0,5 do 1 metra. Akumulacja piasków i żwirów rzecznych, namulów i torfów związana jest z *holoceńską* działalnością procesów erozyjno- akumulacyjnych.

Powyższe utwory geologiczne budujące powierzchnię terenu, charakteryzują się na ogół korzystnymi właściwościami dla budownictwa. Są to grunty nośne i skonsolidowane.

W dolinach rzek i cieków występują utwory akumulacji rzeczno - bagiennej, holocenijskie piaski i namuły. Sporadycznie, w dolinie rzeki Płonki i w okolicach Karwowa-Krzywanic występują torfy. Są to grunty słabonośne o dużej ściśliwości. Lokalne obniżenia terenu (Szulbory, Rogówko, Przedbórz) wypełniają mułki, piaski pylaste, grunty nieskonsolidowane.

Surowce mineralne

Z budową geologiczną bezpośrednio powiązane jest występowanie surowców mineralnych. Na obszarze gminy występują piaski i żwiry pochodzące z moren czołowych. Najbardziej perspektywnym obszarem występowania kruszywa naturalnego są wzniesienia czołowo-morenowe położone wzdłuż drogi Góra - Sierpc, w rejonie miejscowości Ostrzykówki oraz wzdłuż drogi Starożreby Parcele- Łubki.

Gleby

Gmina Starożreby należy do gmin rolniczych o w miarę korzystnych warunkach agroekologicznych. Stanowią one podstawę do rozwoju i intensyfikacji produkcji rolnej. Dominującą pozycję w ramach gruntów ornych zajmują gleby o wysokich walorach przyrodniczych, korzystne dla produkcji rolnej (II-IV klasy bonitacyjnej), które stanowią 71% areалу. Drobne kompleksy leśne zajmują środkową i północną część gminy, użytki zielone występują wzdłuż rzek i cieków.

Tereny zabudowane, przekształcone geomechanicznie, na których w wyniku technicznej zabudowy powierzchni ziemi nastąpiło zniszczenie pokrywy glebowo-roślinnej, co stanowi radykalną i trwałą formę degradacji powierzchni ziemi zajmują ok. 5,5%. Natomiast na terenie gruntów ornych degradacją środowiska przyrodniczego jest ekologicznie wadliwe użytkowanie gruntów.

Obszar gminy posiada *zróżnicowane warunki glebowo- rolnicze*. Wskaźnik oceny rolnej przestrzeni produkcyjnej (bonitacji użytków rolnych) dla obszaru gminy wynosi 0,99-0,9 i lokuje gminę na stosunkowo wysokiej pozycji w powiecie. Większość stanowią gleby wytworzone z piasków naglinowych i glin zwałowych lekkich. Jedynie w części pld-wsch. gminy zalegają czarne i szare ziemie wytworzone z glin. Natomiast doliny rzek i cieków wypełniają gleby hydromorficzne, gleby glejowe, mułowo-glejowe, torfowo-glejowe.

Najlepsze gleby zaliczane do kompleksu pszennego dobrego (kompleks 2), w klasach bonitacyjnych IIIa i IIIb, o właściwych stosunkach wodnych wytworzone w glinach pyłowych

wodnego pochodzenia (gleby brunatne wyługowane i czarne ziemie zdegradowane) występują płatami w okolicach wsi: Bromierz, Rostkowo, Karwów-Trojany, Góra, Rogów, Piączyn, Starożreby.

Grunty dobrej i średniej wartości zaliczane do kompleksów żyniego bardzo dobrego i dobrego oraz zbożowo-pastewnego (klasa IIb-IVa) wymagające często poprawy struktury i warunków wodnych (gleby bielcowe, brunatne wyługowane) zajmują większe tereny w północnej, zachodniej i południowej części gminy. Grunty orne klasy III podlegają ochronie prawnej przed zmianą użytkowania.

Gleby o niskiej wartości zaliczane do kompleksów żyniego słabego, zbożowo-pastewnego i żynio-lubinowego o małej sprawności fizycznej (za suche lub za mokre) większymi płatami występują w północno-wschodniej i środkowej (na południe od rzeki Płonki) części gminy. W dolinie rzeki Płonki, cieków i nielicznych zagłębieniach bezodpływowych występują – obok czarnych ziem – płytkie gleby murszowate napiaskowe i płytkie gleby torfowe, stanowiące użytki zielone w przewadze (65%) IV klasy bonitacyjnej. Położenie w zagłębieniach terenu sprzyja nagromadzeniu części organicznych i żyznych namulów. Gleby te użytkowane są jako łąki względnie pastwiska.

Odporność gleb na degradację jest średnia na całym obszarze gminy. Ze względu na udział gruntów klas V – VI w wysokości 28,5%, stopień techniczno-rolniczej degradacji struktury ekologicznej jest średni. Południowo-zachodnia część obszaru gminy zagrożona jest erozją wodną w stopniu średnim.

Udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych w ogólnej powierzchni gruntów kształtuje się w przedziale 61-70%. Proces zakwaszenia gleb w znacznym stopniu przyspiesza nieracjonalne nawożenie oraz emisja związków siarki i azotu z zanieczyszczeń atmosfery. Następstwem tego procesu jest zubożenie gleby w jony zasadowe oraz wzrost dostępności dla roślin niektórych metali ciężkich, takich jak : kadm, ołów, cynk. Potrzeby wapnowania gleb są duże.

Wody powierzchniowe

Sieć hydrograficzna gminy Starożreby należy do zlewni rzeki Wkry, Skrwy Prawej i Wisły. Środkową i wschodnią część gminy odwadnia rzeka Płonka - dopływ Wkry, natomiast zachodnią i północno-zachodnią odwadnia system dolin, których wody zbiera rzeka Sierpienica – dopływ Skrwy Prawej. Na terenie gminy występują obszary źródliskowe 4 rzek: Płonki, Dobrzycy, Sierpienicy, Mołtawy.

W ramach prowadzonego monitoringu operacyjnego Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie dokonał oceny wód powierzchniowych województwa mazowieckiego w punktach pomiarowo-kontrolnych, która wykazała następującą klasyfikację stanu rzek w 2009 r.:

Nazwa ocenianej jcw :	Sierpienica od źródeł do dopł. spod Drobin, z dopł. spod Drobin	Mołtawa	Płonka od Żurawianki do ujścia
-----------------------	--	---------	--------------------------------------

Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego:	Sierpienica – Ostrowy (most)	Mołtawa – Kępa Polska (most)	Drożdżyn
Ocena elementy biologiczne	I	II	I
<i>I – stan bardzo dobry, II-stan dobry, III-stan umiarkowany, IV-stan słaby, V-stan zły</i>			
Ocena elementy fizykochemiczne	II	II	Poniżej stanu dobrego
<i>I – stan bardzo dobry, II-stan dobry, PSD-poniżej stanu dobrego</i>			
Ocena potencjał ekologiczny	Dobry	Dobry	Umiarkowany

Wody gruntowe i podziemne

Na terenie gminy można wyróżnić kilka *czwartorzędowych* poziomów wodonośnych. Poziomy te występują na głębokości około 81,0 – 98,0 m p.p.t., 55,0-78,0 m p.p.t., 40-55,0 m p.p.t., 28-51,0 m p.p.t. Są to na ogół wody pod ciśnieniem hydrostatycznym. Płytsze poziomy wodonośne występują na głębokości około 10 m p.p.t i pochodzą z soczew lub żył wypełnionych piaskami organicznymi i osadami trudniej przepuszczalnymi (glinami, łąłami). Występują one również pod ciśnieniem hydrostatycznym.

Doliny rzeczne, roztopowe i zagłębienia terenu charakteryzują się płytkim występowaniem wód gruntowych w strefie głębokości 0-1 m p.p.t.

Na powierzchni wysoczyzny polodowcowej – płaskiej, zbudowanej z osadów trudniej przepuszczalnych na powierzchni terenu lub pod przykryciem piasków o niewielkiej miąższości, zwierciadło wód gruntowych występuje na głębokości około 2-3 m p.p.t. i głębiej. Mają miejsce również sączenia przypowierzchniowe, a w czasie wiosennych roztopów – wierzchówki na głębokości 2 m p.p.t. Pierwszy poziom wód gruntowych na tych terenach nie tworzy jednolitego poziomu wodonośnego, występuje na różnej głębokości najczęściej w postaci soczew i sączeń wody. W wyższych partiach wysoczyzny polodowcowej zwierciadło wód gruntowych zalega na głębokości 2-3 m p.p.t. i powyżej 3 m p.p.t. Zbudowane są one z osadów łatwiej przepuszczalnych (piaski) charakteryzują się występowaniem wód gruntowych na znacznej głębokości. Głębokość występowania wód uzależniona jest w znacznym stopniu od miąższości osadów przepuszczalnych. Zwierciadło wód gruntowych ma charakter swobodny. Generalnie obszar wysoczyzny charakteryzują korzystne warunki gruntowo-wodne dla posadowienia obiektów. Niekorzystne warunki dla budownictwa występują w obrębie dolin rzecznych i zagłębień terenu z uwagi na wody płytsze niż 1,0 m p.p.t.

Główny *użytkowy poziom wodonośny* występuje w utworach czwartorzędowych na głębokości 15-50 m, jedynie w południowo-zachodniej części gminy w strefie 50-150m. Jakość wody jest dobra - II klasa - wymagająca uzdatnienia do celów pitnych, a w środkowej części w pasie płn.-płd. Nawet I klasa. W najbliższym punkcie krajowego monitoringu wód podziemnych znajdującym się w Krzykosach (gmina Bulkowo) odnotowano (2004r.) I klasę czystości zwykłych wód podziemnych w utworach czwartorzędowych. Potencjalna wydajność typowej

studni kształtuje się w granicach 30-120 m³/h, jedynie na krańcach półn-wsch i półd-zach. jest niska do 30 m³/h. Zasoby dyspozycyjne wody w granicach gminy wynoszą (na podstawie ujęć o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych) 284,0 m³/h.

Gmina Staroźreby znajduje się w granicach GZWP – Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215A (południowa część gminy) i 215 (środkowa i północna część). Są to zbiorniki wód w ośrodku porowym występujących w osadach trzeciorzędowych wyróżnionych jako Subniecka Warszawska (część centralna) i Subniecka Warszawska. Średnia głębokość ujęć czerpiących wodę z tej jednostki wynosi 160-180 m. Znaczna głębokość zbiorników decyduje o stosunkowo dobrej izolacyjności wód od powierzchni i ich dużej waloryzacji - mała wrażliwość na wpływ czynników antropogenicznych - struktury hydrogeologiczne są dobrze izolowane (wysoczyzna).

Klimat

Obszar gminy Staroźreby wg regionalizacji klimatycznej Polski opracowanej przez W. Okołowicz i D. Martyn w przeważającej większości położony jest w Regionie Północnomazowieckim i jest klimatem pośrednim z wpływami kontynentalnymi i ze słabym wpływem Morza Bałtyckiego. Wg regionalizacji rolniczo - klimatycznej Polski opracowanej przez R. Gumińskiego i zmodyfikowanej przez J. Kondrackiego omawiany teren położony jest w VIII Dzielnicy Środkowej.

Klimat charakteryzują min. następujące elementy:

- Średnia roczna temperatura powietrza: 7,6 °C,
- Średnia roczna wilgotność względna: 80%,
- Liczba dni mroźnych: 3 - 50,
- Liczba dni z przymrozkami: 100 - 110,
- Czas zalegania pokrywy śnieżnej: 8 - 60 dni,
- Wysokość średnich rocznych opadów atmosferycznych: poniżej 500 mm,
- Okres wegetacyjny od 200 - 220 dni.

Na obszarze gminy dominują wiatry zachodnie. Bardzo duży wpływ na przemieszczanie się mas powietrza ma układ dolin. Największą rolę w przewietrzaniu terenu odgrywa dolina rzeki Płonki, której przebieg jest zgodny z ogólnym kierunkiem nawietrzania terenu. Z tego względu bardzo istotne jest utrzymanie nieprzegrodzonych dolin cieków, co zapewni prawidłowe warunki anemologiczne i dobre warunki termiczno- wilgotnościowe. Warunki klimatu na obszarze gminy Staroźreby można uznać za korzystne, jedynie na terenach z płytko występującą wodą gruntową są mniej korzystne, co związane jest ze zwiększeniem wilgotności względnej powietrza. Również w obniżeniach terenu i dolinach rzecznych, ze względu na zwiększoną częstotliwość zalegania mgieł występują mniej korzystne warunki termiczno-wilgotnościowe.

Szata roślinna

Szata roślinna terenu gminy Staroźreby jest dość zróżnicowana. Obok roślinności antropogenicznej, spotykanej na polach uprawnych, w monokulturach leśnych, przy drogach i wśród zabudowań, występują tu zbiorowiska naturalne i półnaturalne lasów, zarośli, łąk oraz muraw, roślinności wodnej i szuwarowej.

Według geobotanicznego podziału Polski gmina Staroźreby leży w Krainie Mazowiecko-Podlaskiej. Ogólnie szata roślinna na terenie gminy jest zmodyfikowana głównie przez gospodarkę rolną, i tylko na niewielkich obszarach posiada walor naturalności – zbiorowiska leśne zajmują zaledwie około 6,8% ogólnej powierzchni gminy i należą do Nadleśnictwa Płock, oraz właścicieli prywatnych. Największe kompleksy nie przekraczają 60-70 ha. Siedliska reprezentowane są głównie przez bór świeży (południowa część gminy), las mieszany (północna część gminy) i bór mieszany świeży, a w dolinie Płonki ols właściwy. Przeważają drzewostany sosnowe wieku ok 50 lat z pojedynczą i grupową domieszką brzozy, olszy, dębu. Na siedliskach olsowych występuje las olszowy z domieszką brzozy o przewadze wieku do 40 lat. Wskaźnik lesistości gminy jest bardzo niski, obszar gminy wymaga dolesień w skali 5 - 10 % ogólnej powierzchni.

Obecny stan flory gminy – wysoczyzn i dolin obejmuje prawie wszystkie ekologiczne typy roślin charakterystyczne dla krainy niżu polskiego. Zbiorowiska roślinne są charakterystycznym składnikiem krajobrazu geograficznego.

Na płaskiej wysoczyźnie wody opadowe wsiąkają w głąb zubażając gleby, które są siedliskami roślinności borowej. W zagłębieniach dolin rzecznych w warunkach nawilgocenia powstają zbiorowiska turzycowe i lasy olchowe, a w zalewowych dnach dolin roślinność należy do typu łęgowego.

Użytki zielone zajmują w większości łąki świeże z dominacją zespołu rajgrasu wyniosłego reprezentowanego przez liczne gatunki traw i roślin motylkowych. Na polach uprawnych wysoczyzny dominują zbiorowiska chwastów z rodzaju archeofitów.

W grupie roślinności antropogenicznej odgrywającej dominującą rolę na terenach zurbanizowanych i związanych z siedliskami ludzkimi, należy odnotować tereny sadów, zieleni urządzonej – parków i cmentarzy, zieleni przydrożną i ogródków przydomowych (jesion, klon, lipa, robinia, topole, brzoza, grab).

Występujące na terenie gminy parki (Bromierzyk, Góra Nowa, Staroźreby, Bromierz Nowy, Opatowiec, Nowa Wieś) są pozostałością dawnych parków dworskich, pochodzą z XIX i XVIII wieku i stanowią sztuczne kombinacje drzew z udziałem krzewów i zielonych roślin ozdobnych. Konsekwencją braku fachowej opieki i pielęgnacji drzewostanu jest jego częściowe zdziczenie i nadmierne zagęszczenie (samosiejki).

Dużym rozprzestrzenieniem charakteryzuje się też roślinność ruderalna. Rozwija się ona spontanicznie na wszelkiego rodzaju terenach przekształconych przez człowieka, gdzie zniszczono roślinność naturalną, a nie wprowadzono sztucznie ukształtowanej. Jest to flora azotolubna i wapieniolubna. Odgrywa znaczną rolę w utrwalaniu podłoża i wytwarzaniu warstwy gleby. Jednak na walory estetyczne nie nadają się do pełnienia funkcji zieleni towarzyszy-

szącej. Struktura krajobrazu gminy to mozaika agrocenoz drobnoprzestrzennych, trwałych użytków zielonych i lasów.

Głównym walorem przyrodniczym i krajobrazowym gminy Staroźreby jest dolina rzeki Płonki. Obszar doliny rzeki jest siedliskiem różnych gatunków fauny i flory hydrofilnej, pełni również ważne funkcje klimatotwórcze dla gminy. Jest to układ urozmaicony siedliskowo, z udziałem siedlisk hydrogenicznych. W skład tego ciągu ekologicznego wchodzi między innymi:

- rzeka Płonka stanowiąca aktywny biologicznie ekosystem wodny,
- aktywne ekosystemy łąkowo – bagienne wzdłuż rzeki,
- drobne kompleksy leśne na siedlisku olsu – olsy i łozowiska, jesionowo-olszowy ciągnące się pasmowo wzdłuż rzeki,
- łąki i uprawy rolne.

Rozbudowana sieć hydrograficzna z rozrzuconymi w ich dnach grupami oraz kępami drzew, pasmami lub rzędami zadrzewień stanowiącymi obramowanie cieków i zbiorników wodnych tworzy naturalne zielone ciągi przyrodnicze pełniące funkcje powiązań ekologicznych, zapewniających równowagę w środowisku.

Fauna

Faunę stanowią głównie gatunki charakterystyczne dla dominującego krajobrazu rolniczego, które dostosowały się do antropogenicznego układu biocenotycznego. Wśród owadów są to pospolite szkodniki, a wśród ssaków – gryzonie i zwierzęta hodowlane oraz inne gatunki synantropijne związane z siedzibami ludzkimi.

Fauna ssaków jest stosunkowo uboga. Najczęściej występują sarny, znacznie rzadziej zając szarak i lis oraz niewielka ilość dzików. Najcenniejszym gatunkiem ssaka jest wymieniony w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej bóbr, który zasiedla dolinę Motławy.

Fauna gadów i płazów jest również uboga. Wśród gadów spotyka się właściwie wyłącznie nieliczne zwinki. Bogatsza jest fauna płazów. Oprócz pospolitej ropuchy szarej, grzebiuszki i żaby jeziorkowej występują też rzadsze gatunki jak rzekotka drzewna, ropucha zielona oraz rzadko spotykany kumak nizinny.

Najbardziej liczna jest fauna ptasia. Wg danych z „Raportu oddziaływania na środowisko Parku elektrowni wiatrowych „Staroźreby” wraz z infrastrukturą towarzyszącą” wynika, że podczas 29 kontroli terenowych w analizowanym okresie odnotowano łącznie 89 gatunków ptaków, w tym 78 gatunków objętych ścisłą ochroną gatunkową, 5 gatunków częściowo chronionych oraz 5 gatunków łownych. Czternaście gatunków występujących na tym terenie w badanym czasie, wymienionych jest w Załączniku I Dyrektywy Rady Europy 79/409/EWG.

Mniejszą rolę w ekosystemie odgrywa populacja nietoperzy, która jest ograniczona, z powodu braku w okolicy dużych hibernakulów i kolonii rozrodczych tych specyficznych zwierząt. W wyniku badań chiropterologicznych prowadzonych w ramach przedrealizacyjnego monitoringu chiropterologicznego, stwierdzono obecność pięciu gatunków nietoperzy.

4. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Zabytki nieruchome

Na terenie gminy Staroźreby znajdują się następujące obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków oraz ujęte w gminnej ewidencji zabytków gminy Staroźreby (GEZ):

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Dane historyczne	Własność	Forma ochrony konserwatorskiej
BROMIERZ					
1.		Dwór murowany	budynek murowany, w stylu barokowo-klasycystycznym, powstał na początku XX w.	prywatna	GEZ
2.		Park	założenie powstało w II połowie XIX w., podworski park krajobrazowy	prywatna	GEZ
BROMIERZYK					
3.		Dwór murowany	powstał na końcu XIX w.	prywatna	nr 563 dec. z dnia 31.08.1987r.
4.		Spichlerz	obecny spichlerz został zbudowany jako młyn parowy na pocz. XX w. dla właścicieli folwarku – Rościszewskich, po II wojnie zostaje przejęty przez państwo i przerobiony na spichlerz	komunalna	nr 563 dec. z dnia 31.08.1987r.
5.		Park dworski krajobrazowy	park podworski, krajobrazowy, założony na przełomie XIX i XX w.	prywatna	nr 563 dec. z dnia 31.08.1987r.
BYLINO					
6.		Młyn wodny	obiekt drewniany, powstał na początku XX w.	prywatna	GEZ
NOWA GÓRA					
7.		Kościół	parafia powstała	wyznaniowa	nr 237

		parafialny p. w. św. Jakuba	prawdopodobnie już w XII w., obecny drewniany kościół zbudowano w 1839r., restaurowany 1894r.,		dec. z dnia 29.01.1979r.
8.		Dzwonnica murowana	wzniesiona w końcu XIX w., znajduje się w północnej części zespołu kościelnego	wyznaniowa	nr 237 dec. z dnia 29.01.1979r.
9.		Cmentarz przykościelny – teren wokół kościoła	ogrodzenie murowane powstało z kamienia polnego pod koniec XIX w.	wyznaniowa	nr 237 dec. z dnia 29.01.1979r.
10.		Dwór murowany	wzniesiony w stylu eklektycznym w 1880r. dla Jana Olszewskiego, po II wojnie światowej do 1963r. mieściła się w budynku szkoła	komunalna	nr 573 dec. z dnia 22.05.1987r.
11.		Park dworski krajobrazowy	powstał na początku XX w. na terenie zróżnicowanym wysokościowo	komunalna	nr 236 dec. z dnia 02.09.1987r.
12.		Cmentarz grzebalny rzymsko-katolicki	założony w 1839 r., położony na południowym skraju miejscowości, najstarsze nagrobki pochodzą z połowy XIX w.	wyznaniowa	GEZ
OPATÓWIEC					
13.		Park	założony w XIX wieku	prywatna	GEZ
PIĄCZYN					
14.		Park	założony w XIX wieku	prywatna	GEZ
PRZEDPEŁCE					
15.		Wiatrak, obecnie młyn elektryczny	obiekt drewniano-murowany, wzniesiony w 1929r.	prywatna	GEZ
ROGOWO					
16.		Wiatrak, obecnie młyn elektryczny	obiekt drewniany, wzniesiony na	prywatna	GEZ

			początku XX w., przeniesiony w 1936r. z Bulkowa, przebudowywany		
STAROŻREBY					
17.		Kościół Parafialny p. w. św. Aniołów Stróżów	obecny kościół wzniesiono w latach 1855-58 wg. projektu arch. Józefa Górskiego ukończony przez arch. Wojciecha Bobińskiego, konsekrowany w 1888r., restaurowany 1915-16, odnowiony w 1924r., uszkodzony w 1939r., w czasie wojny służył jako magazyn, po wojnie odremontowany, w stylu neogotyckim	wyznaniowa	nr 457 dec. z dnia 16.09.1978r.
18.		Dzwonnica murowana	powstała w południowej części zespołu, w końcu XIX w.	wyznaniowa	nr 457 dec. z dnia 16.09.1978r.
19.		Teren w obrębie muru cmentarnego	założony w II ćwierci XIX w., najstarszy nagrobek pochodzi z 1883r.	wyznaniowa	nr 457 dec. z dnia 16.09.1978r.
20.		Dawny zajazd obecnie dom mieszkalny	wzniesiony w I połowie XIX w., murowany z cegły w stylu klasycystycznym	prywatna	nr 144 dec. z dnia 30.03.1962r.
21.		Pałac murowany	wzniesiony w stylu klasycystycznym w I połowie XIX w., 2-kondygnacyjny, podpiwniczony	prywatna	nr 31 dec. z dnia 25.01.1958r.
22.		Park	park pałacowy w stylu klasycystycznym, założenie powstało w XVII w., przebudowane na początku XIX w.	prywatna	nr 31 dec. z dnia 25.01.1958r.
23.		Brama wjazdowa	została wzniesiona w	prywatna	nr 31

			1912r. w stylu neogotyckim, murowana		dec. z dnia 25.01.1958r.
24.		Młyn murowany	wzniesiony w 1936r.	prywatna	GEZ
25.		Młyn parowy, murowany	wzniesiony w 1918r.	komunalna	GEZ
26.		Wiatrak drewniany	wzniesiony w XIX w., w 1955r. przebudowany na młyn mechaniczny	prywatna	GEZ
27.		Układ ruralistyczny	zabudowa wokół prostokątnego rynku, z geometrycznie poprowadzonymi ulicami, z zakomponowanymi osiami widokowymi		GEZ

Tabela została sporządzona na podstawie informacji dostępnych u Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Delegatura w Płocku. W miejscowości Staroźreby znajdował się również lamus wpisany do rejestru zabytków (nr 31 dec. z dnia 25.01.1958 r.) – obecnie obiekt nie istnieje.

Obiekty i zespoły zabytkowe podlegają prawnej ochronie konserwatorskiej na podstawie wisu do rejestru zabytków lub ujęcia w Gminnej ewidencji zabytków gminy Staroźreby.

Na działania planowane przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków należy uzyskać pozwolenie konserwatorskie wydane w formie decyzji administracyjnej przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Warszawie Delegatura w Płocku.

Natomiast działania planowane przy obiektach ujętych w Gminnej ewidencji zabytków gminy Staroźreby należy uzgodnić z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków W Warszawie Delegatura w Płocku.

Wytyczne konserwatorskie dotyczą elementów kształtowania i zagospodarowania przestrzeni w tym głównie: zachowanie układu urbanistycznego, linii regulacyjnej, linii zabudowy i gabarytów budynków, nawierzchni placów i ulic, architektury obiektów zabytkowych (wartości kulturowych).

Obiekty zabytkowe znajdujące się na terenie gminy stanowią bardzo ważny element dziedzictwa kulturowego, które należy z dbałością pielęgnować.

Pierwsze wiadomości o miejscowości Staroźreby pochodzą z XVI wieku. Wówczas należała ona do rodziny Sobiejuskich herbu Dołęga. W 1824 roku miejscowości liczyła 24 domy i 185 mieszkańców, w 1890 roku Staroźreby posiadały już kościół parafialny, dwie szkoły, pocztę oraz inne obiekty użyteczności publicznej. Najważniejszymi założeniami w miejscowości są: zespół kościelny i pałacowy.

Parafia w Staroźrebach została erygowana około 1402 roku przez biskupa płockiego z fundacji Stanisława Grada (późniejszego Wojewodę Płockiego) powstał wówczas drewniany

kościół, kolejny wzniesiono w 1547 roku. Następnie drewniany kościół powstał z fundacji Onufrego Bromirskiego (starostę plockiego i płońskiego) i proboszcza Jakuba Lisowskiego w 1784 roku. Obecny murowany kościół parafialny rzymsko-katolicki pw. świętego Onufrego budowano w latach 1855-58 z fundacji Anieli Bromirskiej na podstawie projektu architekta Wojciecha Bobińskiego w stylu neogotyckim. Płocki biskup Henryk Kossowski konsekrował go w 1888 roku. Na przestrzeni lat wiele razy odrestaurowywany i odremontowany po wojnie, kiedy służył jako magazyn. Również pod koniec XIX wieku powstała murowana dzwonnica oraz cmentarz. Ruchome wyposażenie kościoła także zostało objęte ochroną konserwatorską.

Zespół pałacowy stanowi przede wszystkim dwukondygnacyjny budynek pałacu. Do jego wejścia prowadzi duży podcień z tympanonem podpartym czterema kolumnami. Otynkowana elewacja z ozdobnymi obramieniami okiennymi. Dookoła budynku rozciąga się duży park, a w północnej części działki staw. Park pałacowy jest w stylu klasycystycznym. W drzewostanie przeważają drzewa liściaste tj.: grab pospolity, klon ostrolistny oraz jesion wyniosły. Całe założenie powstało w I połowie XIX wieku.

Ważnym zabytkiem w miejscowości Staroźreby jest również dawny zajazd, a obecnie dom mieszkalny przy trasie Płock – Płońsk (ulica Płocka 47). Wzniesiony w I połowie XIX wieku w stylu klasycystycznym. Położony został w centrum miejscowości, z elewacją frontową skierowaną na południe. Parterowy budynek murowany z cegły otynkowany na rzucie prostokąta.

Wieś Nowa Góra to drugi ośrodek, w którym znajdują się dwa zabytkowe zespoły. Pierwszy stanowi zespół kościelny parafii p. w. św. Jakuba. Parafia erygowana została prawdopodobnie już w XII wieku. W 1430 roku powstał pierwszy kościół ufundowany przez rodzinę Górskich. Kolejny kościół pobudowano w 1738 roku, jednak szybko uległ zniszczeniu. Obecny drewniany kościół powstał w 1839 roku prawdopodobnie z wykorzystaniem starego budulca. Odrestaurowany w 1894 roku i kilkakrotnie remontowany. Również na koniec XIX wieku wybudowano w północnej części działki murowaną dzwonnice oraz otoczono teren murowanym z kamienia polnego ogrodzeniem.

Założenie pałacowo-parkowe stanowi dwór murowany z cegły wzniesiony w 1880 roku dla Jana Olszewskiego. Budynek parterowy na planie prostokąta, po II wojnie światowej do 1963 roku mieściła się w nim szkoła podstawowa. Dwór jest usytuowany w centrum wsi na wzniesieniu w zachodniej części niewielkiego parku krajobrazowego z początku XIX wieku. Najstarsze drzewa pochodzą prawdopodobnie z I połowy XIX wieku, a młodsze z przełomu XIX i XX wieku. Drzewostan stanowią drzewa liściaste i iglaste.

We wsi Bromierzyk znajduje się zespół dworski objęty ochroną konserwatorską przez wpisanie do rejestru. Park i dwór znajdują się przy południowo-wschodniej granicy wsi. Początkowo wieś wchodziła w skład dóbr Staroźreby, dopiero po roku 1864 Bromierzyk został wsią włościańską.

Obecna forma i zabytkowa zabudowa odpowiada historycznym założeniom w obiektach które nadal istnieją. Zabytki i ich rozplanowanie są w różnym stanie technicznym i funkcjo-

nalnym. Parki i zalesienia są objęte ochroną ekologiczną i konserwatorską, na obszarze określonym granicami ochrony obowiązują wytyczne konserwatorskie i ekologiczne. Dotyczą one elementów kształtowania i zagospodarowania przestrzeni: zachowanie architektury obiektów, małej architektury, gabarytów budynków oraz lokalizacji nowych obiektów i zmiany użytkowania. Obiekty i założenia zabytkowe oraz o wartościach kulturowych powinny być traktowane z niezwykłą dbałością, aby w dobrej kondycji zachowały się dla przyszłych pokoleń.

Stanowiska archeologiczne

Na podstawie Archeologicznego Zdjęcia Polski oraz Kart Stanowisk Archeologicznych wiadomo, że na terenie gminy Staroźreby odkryto i zewidencjonowano 159 stanowisk, których chronologia sięga okresu epoki kamienia – paleolitu. Znajdują się również miejsca ze śladami okresu mezolitu, neolitu i epoki brązu, z przewagą średniowiecza i nowożytności. Ze względu na funkcję najwięcej stanowisk 124 nosi ślady osadnictwa (w obrębie jednego stanowiska może być wiele śladów z różnych epok), 81 to osady, następnie 7 stanowisk stanowią punkty osadnicze, 5 to cmentarzyska, 2 osady produkcyjne oraz 1 dwór. Największe skupisko stanowisk znajduje się na obszarze Rogowo Fałecin – 17, następnie na terenie miejscowości Sarzyn – 13, Przeciszewo Nowe – 11. W większości przynależność kulturowa stanowisk nie została określona, natomiast te które udało się sprecyzować pochodzą z następujących okresów kultury:

- polskiej
- łużyckiej
- wielbarskiej
- kultury pucharów lejkowatych
- amfor kulistych
- kultury ceramiki sznurowej
- kultury ceramiki grzebykowo-dołkowej
- staropolskiej
- grobów kloszowych.

W wyniku postępującej urbanizacji oraz intensyfikacji prac rolnych, zabytki archeologiczne ulegają niszczeniu. Postulowaną formą ochrony są badania wykopaliskowe, które należy prowadzić przed podjęciem działalności inwestycyjnej.

Krajobraz kulturowy

Obszar gminy Staroźreby to również teren o cennych walorach krajobrazu kulturowego. Stanowi łączne dzieło przyrody i człowieka, odzwierciedla rozwój społeczeństwa i terenów osiedleńczych, kształtowanych z uwzględnieniem uwarunkowań społecznych, ekonomicznych oraz wynikających z naturalnego otoczenia.

Na terenie gminy Staroźreby cenne walory środowiska kulturowego powiązane są głównie z zespołami pałacowo – parkowymi i dworsko-parkowymi oraz zespołami kościelnymi i ich otoczeniem. Jego elementami są:

- Historyczny układ ruralistyczny obejmujący przestrzenne założenie wiejskie część

miejsowości Staroźreby, podlegający ochronie.

- Zachowane w dobrym stanie krajobrazy z cennymi zespołami kościelnymi w Staroźrebach i Nowej Górze. Elementy składowe tych zespołów: kościoły, dzwonnice i ich najbliższe otoczenie ze starymi drzewami, są dobrze zachowane i świadczą o historycznym rodowodzie miejscowości.
- Zespół pałacowo – parkowy w Staroźrebach.
- Zespoły dworsko – parkowe w Bromierzu, Bromierzyku i Nowej Górze.
- Młyny i wiatraki wraz z ich otoczeniem.

Celem działań powinno być zahamowanie procesów degradacji struktury zabytkowej szczególnie zespołów dworsko – parkowych i parkowych.

W przypadku starej tkanki historycznej i kulturowej występują różnorodne zagrożenia i konflikty interesów prowadzące do jej stopniowej degradacji i zubożenia wartości historycznych:

- prace ziemne i głęboka orka niszczą zabytkowe nawarstwienia kulturowe,
- niewłaściwy sposób użytkowania lub niewłaściwie dobrana funkcja,
- brak remontów i konserwacji,
- nieuregulowane stosunki własnościowe,
- brak pielęgnacji roślin w parkach podworskich,
- ograniczone możliwości dofinansowania remontów i adaptacji,
- niewłaściwe programy użytkowe i technologie.

5. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

DEMOGRAFIA

Ludność

Pod względem liczby ludności gmina Staroźreby zajmuje 6 miejsce wśród wszystkich gmin powiatu plockiego. W gminie Staroźreby stan ludności, zgodnie z danymi GUS wg miejsca zamieszkania, w 2013 r. (stan na 31.XII) wynosił 7503 osoby i był większy o 1,3% w stosunku do 2009 r. Warto zaznaczyć, że w 2010 r. liczba ludności w gminie wg miejsca zamieszkania wzrosła o 2,4% w stosunku do roku 2009. W każdym kolejnym roku począwszy od 2010 do 2013 liczba ludności ulegała nieznacznemu zmniejszeniu. W 2013 roku w porównaniu z 2010 r. była mniejsza o 0,1%.

Tabela 2. Ludność wg miejsca zamieszkania (ogółem)

Jednostka terytorialna	faktyczne miejsce zamieszkania				
	stan na 31 XII				
	2009	2010	2011	2012	2013

	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
MAZOWIECKIE	5.222.167	5.267.072	5.285.604	5.301.760	5.316.840
Powiat plocki	107.471	110.157	110.415	110.890	111.047
Staroźreby	7.405	7.581	7.577	7.553	7.503

Źródło: GUS

Na terenie gmin powiatu plockiego zaobserwowano znaczne przestrzenne zróżnicowanie wskaźnika gęstości zaludnienia. Największa gęstość zaludnienia ma miejsce w gminie miasto Drobin – 310 osób na 1 km² oraz kolejno miasto Wyszogród – 209 osób na 1 km² oraz miasto Gąbin 148 osób na 1 km². Zaludnienie w gminie Staroźreby należy do jednego z najmniejszych i wynosi 55 osób na 1 km² (mniejszą mają gminy Brudzeń – 51 osób/km², Bulkowo – 50 osób/km², Słubice – 48 osób/km², oraz gmina wiejska Wyszogród – 37 osób/km²). Najmniejsza gęstość zaludnienia charakteryzuje gminę Nowy Duninów – 27 osób na 1 km².

Gęstość zaludnienia na terenie gminy Staroźreby jest dużo niższa od średniej województwa mazowieckiego (gęstość zaludnienia wynosi 150 osób/km²) jak i od średniej powiatu plockiego wynoszącej 62 osoby na 1 km².

W gminie Staroźreby różnice w liczbie ludności wg płci są zmienne. W 2009 r., 2011 r. i 2013 r. występowała przewaga ilościowa kobiet nad mężczyznami; w 2010 r. i 2012 r. było odwrotnie. W 2013 roku na 100 mężczyzn (współczynnik feminizacji) przypadało - 101 kobiet.

Tabela 3. Liczba ludności w latach 2009 - 2013 ze względu na płeć

Lata	ogółem	mężczyźni	kobiety
2009	7.405	3.689	3.716
2010	7.581	3.793	3.788
2011	7.577	3.786	3.791
2012	7.553	3.783	3.770
2013	7.503	3.741	3.762

Źródło: GUS

Na terenie powiatu plockiego w 2013 r. zanotowano ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (wynosił on -1,1), w gminie Staroźreby wskaźnik ten był dodatni i wynosił 0,4. Największe niekorzystne zmiany dotyczące przyrostu naturalnego w przeliczeniu na 1000 ludności na terenie gminy Staroźreby zanotowano w 2009 roku i w 2012 roku. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców wynosił w tych latach odpowiednio: -2,5 oraz -3,8.

Tabela 4. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Staroźreby na tle powiatu plockiego i województwa mazowieckiego

Lata	Gmina Staroźreby	Powiat plocki	Województwo mazowieckie
2009	-2,5	0,1	1,0
2010	0,3	0,2	1,4
2011	3,6	-0,4	0,8
2012	-3,8	-0,3	0,5
2013	0,4	-1,1	0,2

Zródło: GUS

Na terenie gminy Staroźreby zaobserwowano zmienność wartości współczynnika dynamiki demograficznej. Współczynnik dynamiki demograficznej rozumiany jako stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w 2009 r. wynosił 0,81, w 2010 r. wynosił 1,02, w 2011 r. 1,44, w 2012 r. 0,68 a w 2013 roku wynosił 1,04.

Saldo migracji w 2013 r. wyniosło – 47 osób, w 2009 r. -15 osób, jedynie w 2010 roku nie miało ono wartości ujemnej i wynosiło 0. Ujemne saldo migracji może świadczyć o niekorzystnych uwarunkowaniach gminy jako miejsca do zamieszkania i lokalizacji podmiotów gospodarczych, braku możliwości poprawy sytuacji ekonomicznej i rodzinnej, co nie rokuje pozytywnie na przyszłość, jeśli chodzi o przyrost naturalny.

Tabela 5. Migracje ludności na pobyt stały gminne terenie gminy Staroźreby

	2009	2010	2011	2012	2013
Zameldowania ogółem	79	72	61	63	61
Zameldowania z miast	39	27	36	31	24
Zameldowania ze wsi	38	41	24	31	37
Zameldowania z zagranicy	2	4	1	1	-
Wymeldowania ogółem	94	72	92	82	108
Wymeldowania do miast	50	30	60	47	52
Wymeldowania na wieś	44	42	29	34	53
Wymeldowania za granicę	0	0	3	1	3
Saldo migracji	-15	0	-31	-19	-47
Saldo migracji na 1000 osób	-2	0	-4,1	-2,5	-6,2

Zródło: GUS

Niekorzystnym zjawiskiem jest również spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, co nie rokuje pozytywnie na przyszłość jeśli chodzi o procesy demograficzne. Świadczyć może o zagrożeniu starzeniem się

społeczeństwa, a w konsekwencji może mieć wpływ na zwiększone zapotrzebowanie na usługi związane ze służbą zdrowia.

Strukturę wiekową ludności w 2009 roku i w 2013 roku przedstawiono poniżej w tabeli 5, liczbę ludności w podziale na ekonomiczne grupy wiekowe w latach 2009 – 2013 w tabeli 6.

Struktura wiekowa

Tabela 6. Struktura wiekowa ludności w gminie Staroźreby

Wyszczególnienie	2009			2013		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Ogółem	7.405	3.689	3.716	7.503	3.741	3.762
0-4	388	207	181	379	191	188
5-9	442	202	240	389	209	180
10-14	549	271	278	460	218	242
15-19	600	302	248	542	275	267
20-24	607	328	279	626	334	292
25-29	512	283	229	552	298	254
30-34	493	274	219	534	280	254
35-39	532	272	260	516	269	247
40-44	507	256	251	538	282	256
45-49	476	267	209	512	249	263
50-54	488	261	227	501	289	212
55-59	410	187	223	456	233	233
60-64	369	177	192	394	183	211
65-69	250	98	152	319	142	177
70 i więcej	782	304	478	785	289	496
70-74	318	140	178	248	100	148
75-79	224	70	146	256	102	154
80-84	147	53	94	175	63	112
85 i więcej	93	33	60	106	24	82

Zródło: GUS

Tabela 7. Populacja gminy Staroźreby w podziale na ekonomiczne grupy wiekowe

Lata	Wiek			
	Ogółem	Przedprodukcyjny 14 lat i mniej	Produkcyjny	Poprodukcyjny
2009	7.405	1.379	4.802	1.224

2010	7.581	1.340	4.988	1.253
2011	7.577	1.312	4.984	1.281
2012	7.553	1.274	4.988	1.291
2013	7.503	1.228	4.960	1.315

Zródło: GUS

Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w 2013 r. kształtował się następująco:

- wiek przedprodukcyjny 16,4%, uległ zmniejszeniu w stosunku do 2009 r. o 2,2%
- wiek produkcyjny 66,1% , wzrost w stosunku do 2009 r. o 1,5%
- wiek poprodukcyjny 17,5%, wzrost w stosunku do 2009 r. o 1,0%.

Na terenie gminy Staroźreby występuje nieznaczna zmiana współczynnika obciążenia ekonomicznego, co przedstawia relacja liczby ludności niepracującej do liczby ludności w wieku aktywności produkcyjnej, wynosił on w 2013 r. – 51,27% (w 2009 r. – 54,20%). Obciążenie ekonomiczne ludności pracującej jest stosunkowo wysokie.

Ludność na terenie województwa mazowieckiego do 2030 r. wzrasta zaś począwszy od 2030 r. ulega stopniowemu zmniejszeniu, o czym świadczy prognoza liczby ludności na lata 2020, 2025, 2030, 2035; odpowiednio liczba mieszkańców będzie wynosiła: 5.429.787, 5.471.045, 5.480.120, 5.469.490. W powiecie plockim natomiast prognoza ludności przedstawiać się będzie następująco: 2020 r.–112.805, 2025 r.– 113.726, 2030 r.– 114.144, 2035 r.- 113.977, 2040 r. – 113.315. Na przestrzeni lat niestety wzrasta ludność w wieku poprodukcyjnym, co dowodzi postępującego procesu starzenia się społeczeństwa. Szczegółowa analiza zmian ilościowych w powiecie plockim została przedstawiona w poniższej tabeli.

W tabeli 8 przedstawiono zestawienie wskaźników dotyczących uwarunkowań demograficznych i społecznych gminy Staroźreby, powiaty plockiego i województwa mazowieckiego.

Tabela 8. Wskaźniki - uwarunkowania demograficzne i społeczne

Wyszczególnienie	Gmina Staroźreby		Powiat plocki	Województwo mazowieckie
	2009	2013	2013	2013
Powierzchnia ogółem w km²	138	138	1.796	35.558
Powierzchnia ogółem w ha	13.766	13.766	179.663	3.555.847
Stan ludności faktyczne miejsce zamieszkania	7.405	7.503	111.047	5.316.840
Liczba kobiet na 100 mężczyzn	101	101	101	109
Gęstość zaludnienia - liczba ludności na 1 km²	54	55	62	150
Przyrost naturalny ogółem	-19	3	-125	1.140
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-2,5	0,4	-1,1	0,2

Ludność w wieku przedprodukcyjnym (14 lat i mniej) ogółem	1.379	1.228	17.749	825.206
Ludność w wieku produkcyjnym ogółem	4.802	4.960	74.588	3.478.808
Ludność w wieku poprodukcyjnym ogółem	1.224	1.315	18.710	1.012.826
Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem	23,5	20,5	19,8	18,5
Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem	60,0	62,0	63,3	62,4
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % ludności ogółem	16,5	17,5	16,8	19,0
Wskaźnik obciążenia demograficznego:				
– liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	66,7	61,3	57,9	60,1
– liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	70,3	85,6	85,1	102,9
– liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	27,6	28,3	26,6	30,5
Saldo migracji ogółem	-15	-47	219	13.457
Saldo migracji na 1000 osób	-2,0	-6,2	1,9	2,5

Zródło: GUS

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Szkoły i przedszkola

Na terenie gminy Staroźreby bazę oświatową stanowią:

- Niepubliczne Przedszkole „Kajtek” Anna Sobisiak w Staroźrebach,
- Szkoła Podstawowa w Staroźrebach wraz z Oddziałem Przedszkolnym przy Szkole Podstawowej,
- Szkoła Podstawowa im. Zbigniewa Dłużniewskiego w Nowej Górze,
- Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Przeciszewie wraz z Oddziałem Przedszkolnym przy Szkole Podstawowej,
- Szkoła Podstawowa w Smardzewie,
- Gimnazjum w Staroźrebach,
- Gimnazjum w Nowej Górze,
- Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Staroźrebach.

Do znajdujących się na obszarze gminy oddziałów przedszkolnych w 2013r. uczęszczało 139 dzieci. Oprócz oddziałów przedszkolnych funkcjonuje również przedszkole niepubliczne, do którego na koniec 2013 r. uczęszczało 35 dzieci.

Do istniejących w gminie w 2013 r. czterech szkół podstawowych uczęszczało 466 uczniów. W szkołach podstawowych pracowało 50,71² nauczycieli. Należy zaznaczyć, iż od 2003 roku spada systematycznie liczba uczniów szkół podstawowych.

W 2003 r. do szkół podstawowych uczęszczało 730 dzieci zaś w 2013 r. 466. Tendencja spadkowa, miała związek z utrzymującym się niżem demograficznym.

W zlokalizowanych na terenie gminy dwóch gimnazjach zatrudnionych było 30,31³ nauczycieli. W 2013r. do gimnazjów uczęszczało 297 dzieci.

W gminie funkcjonuje również jedna szkoła średnia – Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Starożrebach, w której w 2013 r. zatrudnionych było 5,29⁴ nauczycieli i uczęszczało 53 uczniów. Rozmieszczenie szkół w gminie jest optymalne, co jest korzystne z punktu widzenia dowozu dzieci do szkół. Ponadto w celu zapewnienia równego dostępu dzieci niepełnosprawnych do infrastruktury edukacyjnej w 2008 r. został zakupiony 37 osobowy autobus przystosowany do przewozu niepełnosprawnych dzieci

Na terenie gminy nie ma szkół policealnych i wyższych. Młodzież wyrażająca chęć nauki w szkołach policealnych lub wyższych może dojeżdżać do szkół w innych, większych miastach.

Ludność wiejska zamieszkała na terenie powiatu plockiego⁵ z wykształceniem podstawowym i zasadniczym stanowi 53,4% ogółu ludności wiejskiej powiatu. Wykształcenie wyższe posiada zaledwie 10,11% mieszkańców wsi powiatu plockiego.

Szkoły podstawowe i gimnazja położone na obszarze gminy Starożreby wyposażone są w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu.

Tabela 9. Wskaźnik komputeryzacji w szkołach podstawowych i gimnazjach.

Wyszczególnienie	Gmina Starożreby			
	Szkoly podstawowe		Gimnazja	
	dla dzieci i młodzieży bez specjalnych			
	2008	2012	2008	2012
Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów	9,32	9,32	11,25	8,32

Źródło: dane GUS

W 2012 r. współczynnik skolaryzacji brutto⁶ w szkołach podstawowych wynosił 96,86% zaś w gimnazjach 93,05%. W województwie mazowieckim współczynnik skolaryzacji brutto wynosił w szkołach podstawowych 103,38% zaś w gimnazjach 102,30%.

² Liczba nauczycieli pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na etaty w 2012 r.

³ Liczba nauczycieli pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na etaty w 2012 r.

⁴ Liczba nauczycieli pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na etaty w 2012 r.

⁵ Narodowy Spis Powszechny 2011 Ludność – Ludność według poziomu wykształcenia i miejsca zamieszkania

Na terenie gminy Staroźreby zlokalizowane są placówki upowszechniania kultury. Gminny Ośrodek Kultury w Staroźrebach został utworzony na mocy Uchwały Gminnej Rady Narodowej z dnia 29.12.1989 r.. Realizuje on zadania w dziedzinie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury. Do podstawowych zadań Gminnego Ośrodka Kultury należą: rozpoznawanie oraz rozbudzanie zainteresowań i potrzeb kulturalnych, przygotowanie do odbioru i tworzenia wartości kulturalnych, kształtowanie wzorów aktywnego uczestnictwa w kulturze. Zadania te realizowane są przede wszystkim przez organizowanie: zespołowego uczestnictwa w kulturze, różnorodnych form edukacji kulturalnej, form indywidualnej aktywności kulturalnej, imprez kulturalnych.

Przy Gminnym Ośrodku Kultury działają:

- zespół Śpiewaczy „Staroźrebianki”,
- grupa mažorettek,
- Gminna Orkiestra Dęta.

Biblioteka

W gminie funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Staroźrebach oraz Filia Biblioteczna w Nowej Górze. Na przestrzeni lat 2009 - 2013 zanotowano 89% wzrost ilości wypożyczeń księgozbioru związany również ze wzrostem liczby czytelników, który w tym okresie wynosił około 19%. Na przestrzeni lat 2009 – 2013 nastąpił również wzrost o ponad 58% wypożyczeni księgozbioru w przeliczeniu na jednego czytelnika.

Tabela 10. Biblioteki wskaźniki

	2009	2010	2011	2012	2013
Biblioteki i filie	2	2	2	2	2
Księgozbiór	28928	25949	21718	22497	22531
Czytelnicy w ciągu roku	685	766	768	775	818
Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	16692	17924	24461	26923	31568
Komputery użytkowane w bibliotece ogółem	5	5	8	8	8
Komputery użytkowane w bibliotece dostępne dla czytelników	2	2	4	4	4
Komputery podłączone do Internetu	4	4	8	8	4
Komputery podłączone do Internetu dostępne dla czytelników	2	2	5	4	4
Ludność na 1 placówkę biblioteczną	3703	3791	3789	3777	3752

⁶ Współczynnik skolaryzacji brutto jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. Wynik podajemy w ujęciu procentowym.

Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	3003,2	3003,2	3003,2	3003,2	3003,2
Czytelniczy bibliotek publicznych na 1000 ludności	92	101	101	103	108
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	24,4	23,4	31,9	34,7	38,6

Źródło: GUS

Służba zdrowia

Świadczeń zdrowotnych w ramach podstawowej opieki zdrowotnej na terenie gminy Staroźreby w 2014 r.⁷ udzielają następujące placówki medyczne:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ELJODENT” w Staroźrebach,
- B. Hryniewicz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej SUD-MED w Staroźrebach,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „VITA” s.c. w Staroźrebach,
- Barbara Zienowicz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Nowej Górze.

Na terenie gminy znajdują się także: dwa prywatne gabinety stomatologiczne (jeden w Staroźrebach, drugi w Nowej Górze), dwie apteki w Staroźrebach oraz punkt apteczny w Nowej Górze.

Ponadto, oprócz zakładów opieki zdrowotnej funkcjonuje również Gabinet Rehabilitacji oferujący zabiegi z zakresu fizjoterapii, kinezyterapii oraz masażu leczniczego.

Pomoc społeczna

Zadania dotyczące pomocy społecznej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Staroźrebach. Świadczy on pomoc w zakresie zaspakajania niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwianie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. W 2012 r. w gminie Staroźreby wypłacono 43 dodatki mieszkaniowe, czyli świadczenia pieniężne mające na celu dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego przez osoby, które znalazły się w trudnej sytuacji finansowej. Odsetek osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2008 r. wynosił 21,8% natomiast w 2012 r. wynosił 11,3% zaś w województwie mazowieckim – odpowiednio 8,6% i 6,8%.

Tabela 11. Świadczenia rodzinne – korzystający ze świadczeń rodzinnych w gminie Staroźreby

Korzystający z świadczeń rodzinnych:	2008	2012
Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci (rodzina)	606	471
Dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – ogółem (osoba)	1 293	1 006

⁷ Dane Urzędu Gminy Staroźreby

Dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny (osoba)	1 190	912
Odsetek dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku (%)	65,7	56,1

Źródło: dane GUS

Rekreacja i turystyka

Na terenie gminy Staroźreby zlokalizowane są liczne zabytki kultury. Są to między innymi zespoły dworsko- parkowe, kościoły parafialne i dzwonnice, wiatraki i młyny oraz cmentarze. Znajdują się one w miejscowościach: Staroźrebach, Bromierz, Bromierzyk, Nowa Góra, Bylino, Przedpełce, Rogowo.

Obszar gminy Staroźreby posiada walory przyrodnicze i krajobrazowe związane z doliną rzeki Płonki, pełniącą rolę korytarza ekologicznego, która stanowi atrakcyjny akcent krajobrazowy wraz z terenami zespołów dworsko-parkowych.

Na terenie gminy znajdują się również 2 pomniki przyrody. Są to grupy drzew w miejscowości Staroźreby. Drzewami pomnikowymi są jesion wyniosły i kasztanowiec biały oraz dąb szypułkowy.

Na terenie gminy nie funkcjonują turystyczne obiekty noclegowe.

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

Na obszarze gminy potrzeby mieszkaniowe zaspakajane są głównie w prywatnych budynkach mieszkalnych jednorodzinnych.

Na terenie gminy Staroźreby w 2012 roku zasoby mieszkaniowe obejmowały 2.289 mieszkań, tj. o około 3,6% więcej niż w 2009 r. Na przestrzeni lat wzrosła przeciętna powierzchnia mieszkaniowa 1 mieszkania. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w 2012 r. wynosiła 80,8 m² i była około 8% większa niż w 2009r. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w 2012 r. wyniosła 24,5 m² i była większa w porównaniu do 2009 r. o około 9%. W przeliczeniu na 1000 ludności liczba mieszkań wynosiła ogółem 303,1, o około 1,6 % więcej niż w 2009 r..

Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe na przestrzeni 2009-2012 w gminie Staroźreby

Jednostka terytorialna	ogółem			
	mieszkania			
	2009	2010	2011	2012
MAZOWIECKIE	2.000.746	2.062.955	2.085.601	2.112.511
Powiat plocki	31.331	32.443	32.800	33.204
Gmina Staroźreby	2.210	2.268	2.280	2.289

Źródło: GUS

Tabela 12. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania

Jednostka terytorialna	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania			
	2009	2010	2011	2012
	m ²	m ²	m ²	m ²
MAZOWIECKIE	68,9	70,6	70,9	71,2
Powiat plocki	86,6	90,5	90,8	91,3
Gmina Staroźreby	75,1	80,4	80,6	80,8

Źródło: GUS\

Tabela 13. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę

Jednostka terytorialna	przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę			
	2009	2010	2011	2012
	m ² /osobę	m ² /osobę	m ² /osobę	m ² /osobę
MAZOWIECKIE	26,4	27,6	28,0	28,4
Powiat plocki	25,2	26,6	27,0	27,3
Gmina Staroźreby	22,4	24,1	24,3	24,5

Źródło: GUS

Tabela 14. Mieszkania na 1000 mieszkańców

Jednostka terytorialna	mieszkania na 1000 mieszkańców			
	2009	2010	2011	2012
	mieszk.	mieszk.	mieszk.	mieszk.
MAZOWIECKIE	383,1	391,7	394,6	398,5
Powiat plocki	291,5	294,5	297,1	299,4
Gmina Staroźreby	298,4	299,2	300,9	303,1

Źródło: GUS

Dominującą formą budownictwa jest budownictwo jednorodzinne w typie budowy zagrodowej. Wzdłuż dróg gminnych i powiatowych zabudowa przyjmuje charakter zabudowy zwartej lub luźnej.

Systematycznie poprawia się stan wyposażenia mieszkań w podstawową infrastrukturę techniczną. Wszystkie mieszkania wyposażone są w energię elektryczną. Potrzeby mieszkaniowe ludności gminy zaspokojone są w stopniu dobrym. Liczba lokali socjalnych wynosi 6 i nie przewiduje się ich budowy.

Na przestrzeni lat stopniowo coraz więcej mieszkań zostało wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne; w ogólnej liczbie mieszkań w 2012 r. wyposażenie w następujące instalacje wynosiło :

- wodociąg: 86% (wzrost o około 6% w stosunku do 2009 r.),
- łazienka: 68,5 (wzrost o około 12% w stosunku do 2009 r.),
- centralne ogrzewanie: 66,9% (wzrost o około 6% w stosunku do 2009 r.).

Bezrobocie

W 2013 r. na terenie gminy Staroźreby zanotowano ogółem 585 osób bezrobotnych, w tym mężczyźni – 280 oraz kobiety 305, co wskazuje na wzrost ilości osób bezrobotnych o około 5% w porównaniu do 2010 r. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2013 r. wynosił ogółem 12,6%.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie plockim w 2013 r. wynosiła 21,8% (dla porównania w 2010 r. wynosiła 20,1%) i jest wyższa niż w województwie mazowieckim, gdzie w 2013 r. wyniosła 11,1%. Ważnym problemem w gminie jest bezrobocie ukryte w rolnictwie.

Tabela 16. Bezrobotni zarejestrowani według płci

Jednostka terytorialna	ogółem		mężczyźni		kobiety	
	2010	2013	2010	2013	2010	2013
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
MAZOWIECKIE	238341	283196	123262	149396	115079	133800
Powiat plocki	7241	8198	3644	3925	3597	4273
Gmina Staroźreby	558	585	296	280	262	305

Źródło: GUS

Na terenie gminy Staroźreby lokalna podaż pracy jest bardzo niska. Mieszkańcy poszukują w większość ofert pracy głównie w Płocku, Płońsku, Warszawie.

Tabela 17. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci

Jednostka terytorialna	ogółem		mężczyźni		kobiety	
	2010	2013	2010	2013	2010	2013
MAZOWIECKIE	7,1%	8,5%	7,1%	8,7%	7,1%	8,4%
Powiat plocki	10,4%	11,7%	9,7%	10,4%	11,2%	13,3%
Gmina Staroźreby	12,1%	12,6%	11,7%	11,1%	12,5%	14,4%

Źródło: GUS

Tabela 18. Bezrobotni oraz stopa bezrobocia w gminach powiatu plockiego wg stanu na 31.12.2010 r. i 31.12.2013r.

Gminy powiatu plockiego	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem		Stopa bezrobocia	
	2010	2013	2010	2013
Gmina Bielsk	559	681	9,6%	11,7%
Gmina Bodzanów	554	648	10,5%	12,2%
Gmina Brudzeń	539	636	10,6%	12,3%
Gmina Bulkowo	374	408	10,4%	11,3%
Gmina Drobin	589	608	11,3%	11,8%
Gmina Gąbin	731	813	10,6%	11,8%
Łąck	453	522	13,5%	15,1%
Mała Wieś	384	410	9,9%	10,6%
Nowy Duninów	405	455	15,%	17,6%
Radzanowo	520	581	10,1%	10,9%
Słubice	266	317	9,4%	11,1%
Słupno	292	403	6,8%	8,7%
Stara Biała	684	774	9,6%	10,5%
Staroźreby	558	585	12,1%	12,6%
Gmina Wyszogród	333	359	9,0%	10,0%

Źródło: GUS

Liczba bezrobotnych w gminie Staroźreby zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Płocku⁸ według stanu na koniec czerwca 2014 r. wynosiła – 564 osoby, w tym:

- 309 kobiet (54,79% ogółu bezrobotnych),
- 255 mężczyzn (45,21% ogółu bezrobotnych).

W porównaniu do czerwca 2008 r. liczba bezrobotnych wzrosła o 26 osób.

Według stanu na koniec czerwca 2014 r. w szczególnej sytuacji na rynku pracy⁹ były osoby bezrobotne ze względu na:

- wiek,

⁸ Opracowano na podstawie www.pupplock.pl

⁹ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r., Nr 69, poz. 415, z późn. zm.) określa kategorie bezrobotnych zaliczanych do „osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy”, w stosunku, do których powiatowy urząd pracy w okresie do 6 miesięcy od dnia rejestracji powinien przedstawić propozycję zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, stażu, odbycia przygotowania zawodowego w miejscu pracy lub zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych.

- do 25 roku życia¹⁰ 23,58% ogółu bezrobotnych (133 osoby),
- powyżej 50 roku życia¹¹ 15,42% ogółu bezrobotnych (87 osób),
- czas pozostawania bez pracy,
 - długotrwale¹² 57,98% ogółu bezrobotnych (327 osób).

Stopa bezrobocia na koniec czerwca 2014 r. wynosiła:

- w kraju – 12%,
- w województwie mazowieckim – 10,2%,
- w powiecie plockim – 20,5%.
- w gminie 12%

Na terenie gminy Staroźreby mieszkańcy utrzymują się głównie z rolnictwa, Nowe miejsca pracy powstają głównie w sektorze usług.

Rozwój gospodarczo-społeczny gminy prowadzony jest w oparciu o Strategię Rozwoju Gminy na lata 2014-2020.

6. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Na terenie powiatu plockiego za bezpieczeństwo publiczne odpowiada Komenda Miejska Policji w Płocku, która swym zasięgiem działania obejmuje także obszar gminy Staroźreby. Zadania z zakresu ochrony ludności i jej mienia realizowane są bezpośrednio przez działający w Drobinie Posterunek Policji. Zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej na terenie gminy Staroźreby realizują jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowościach: Bromierz, Dłużniewo, Nowa Góra, Płonna, Przedbórz, Rogowo, Sędek, Smardzewo, Staroźreby i Zdziar Wielki.

Potencjalnym zagrożeniem bezpieczeństwa ludności i jej mienia mogą być:

1. Zagrożenia naturalne:

Zagrożenie powodziowe

Na terenie gminy Staroźreby tereny narażone na niebezpieczeństwo powodzi położone są w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Płonki. Są to obszary szczególnego zagrożenia powodzią ze względu na brak obiektów zabezpieczenia przeciwpowodziowego. Obszarem szczególnego zagrożenia powodzią są tereny w pasie szerokości 10 - 300 m od linii brzegowej rzeki wolne od zabudowy.

¹⁰ Bezrobotni do 25 roku życia – oznacza to bezrobotnych, którzy do dnia zastosowania wobec nich usług lub instrumentów rynku pracy nie ukończyli 25 roku życia.

¹¹ Bezrobotni powyżej 50 roku życia – oznacza to osoby, które w dniu zastosowania wobec nich usług lub instrumentów rynku pracy ukończyły co najmniej 50 rok życia.

¹² Bezrobotni długotrwale - oznacza to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

2. Poważne awarie:

Transport substancji niebezpiecznych

Poważne zagrożenie na terenie gminy Staroźreby stanowi transport materiałów i substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym. Usytuowanie na terenie gminy Staroźreby ważnych szlaków komunikacyjnych (droga krajowa Nr 10 oraz drogi wojewódzkiej Nr 567) zwiększa potencjalne możliwości wystąpienia zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych (awaria pojazdów i cystern).

7. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

7.1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne

Analizy ekonomiczne

Rolnictwo jest jedną z podstawowych form działalności gospodarczej i źródłem utrzymania większości mieszkańców Gminy Staroźreby. Jest to gmina o typowo rolniczym charakterze.

Walory przyrodnicze, w tym agroekologiczne obszarów wiejskich tworzą doskonałe warunki dla rozwoju rolnictwa, w tym ekologicznego (w związku z coraz większym zainteresowaniem i zapotrzebowaniem na żywność ekologiczną). Rolnictwo ekologiczne jest ważnym czynnikiem zwiększającym zatrudnienie na wsi, dostarcza nowych miejsc pracy oraz daje rolnikom dodatkowe źródła dochodów. Gleby charakteryzują się dobrą przydatnością rolniczą – użytki rolne klasy II- bonitacyjnej stanowią ok. 27% powierzchni użytków rolnych. Ogólna powierzchnia gruntów w gminie wg danych Powszechnego Spisu Rolnego 2010 wynosiła 12 839,70 ha, w tym użytki rolne stanowiły 92,0% (11 815,87 ha), lasy i grunty leśne 3,9% (497,43 ha), pozostałe grunty 4,1% (526,40 ha).

Tabela 19. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w gminie Staroźreby wg danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2010

Użytkowanie gruntów	ha	udział %
Grunty ogółem w tym:	12.839,70	100
– Użytki rolne ogółem, w tym:	11.815,87	92,0%
• Grunty orne	10.522,10	81,9%
• Sady	32,63	0,3%
• Łąki trwałe	1.127,04	8,8%
• Pastwiska trwałe	134,10	1,0%
– Lasy i grunty leśne	497,43	3,9%
– Pozostałe grunty	526,40	4,1%

Zródło: BDL

Tabela 20. Klasy bonitacyjne gruntów ornych i użytków zielonych

Lp.	Grunty orne	Użytki zielone
-----	-------------	----------------

	Klasa bonitacji	ha	%	Klasa bonitacji	ha	%
1.	II	46,62	0,41	II	4,48	0,44
2.	IIIa	903,11	8,00	III	242,26	24,03
3.	IIIb	2.065,97	18,31	IV	559,01	55,45
4.	IVa	3.162,04	28,03	V	126,23	12,52
5.	IVb	1.911,23	16,94	VI	76,11	7,55
6.	V	2.754,01	24,41			
7.	VI	436,98	3,87			
8.	VIz	2,20	0,02			
Razem		11.282,16	100,00	Razem	1.008,09	100,00

Zródło: Dane z Urzędu Gminy Staroźreby

Na terenie gminy, wg danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2010 r., liczba gospodarstw rolnych wynosiła 904. Następuje poprawa struktury agrarnej gospodarstw rolnych - średnia wielkość gospodarstwa - 14,2 ha. W ogólnej liczbie gospodarstw rolnych dominowały gospodarstwa powyżej 1 ha użytków rolnych – 803. Gospodarstwa o powierzchni 5 ha i więcej stanowiły 67,1% ogólnej liczby gospodarstw. Wśród nich przeważały gospodarstwa rolne o powierzchni 15 i więcej ha, było ich 237, zajmowały one łączną powierzchnię 8271,92 ha, co stanowiło 64,5% ogólnej powierzchni użytków rolnych. Drugą grupę stanowiły gospodarstwa o powierzchni 5-10 ha (218 gospodarstw), które zajmowały powierzchnię 1.803,82 ha.

Tabela 21. Ilość i udział gospodarstw indywidualnych

Wyszczególnienie	Ilość gospodarstw indywidualnych wg Powszechnego Spisu Rolnego 2010	Udział %
ogółem	904	100%
do 1 ha włącznie	101	11%
1 - 5 ha	196	22%
5 - 10 ha	218	24%
10 - 15 ha	152	17%
15 ha i powyżej	235	26%

Zródło: Bank Danych Lokalnych

Z upraw w gminie przeważa uprawa zbóż podstawowych (pszenica, żyto, pszenżyto), ziemniaków i upraw przemysłowych, głównie buraków cukrowych i rzepaku.

Liczba gospodarstw utrzymujących zwierzęta gospodarskie wynosiła 574; było to głównie bydło, trzoda chlewna i drób. 650 gospodarstw posiadało ciągniki.

Działalność gospodarczą na terenie gminy Staroźreby w 2013r. prowadziły 362 podmioty gospodarcze, z czego ponad 96% stanowią mikroprzedsiębiorstwa. Najwięcej firm zlokalizowanych jest w miejscowości: Staroźreby i Góra.

Według rejestru PKD 2007 największa ilość podmiotów gospodarczych zostało zarejestrowanych w sekcji Handel hurtowy i detaliczny (107), Budownictwo (47) – głównie dział roboty budowlane specjalistyczne, Przetwórstwo przemysłowe (35), Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (32) w dziale uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt oraz w sekcji Transport i gospodarka magazynowa (27).

W stosunku do 2010 r. nastąpił wzrost o 6,4% liczby podmiotów gospodarczych.

Tabela 22. Podmioty wg sektorów własnościowych

Jednostka terytorialna	ogółem		sektor publiczny		sektor prywatny	
	ogółem		ogółem		ogółem	
	2010	2013	2010	2013	2010	2013
MAZOWIECKIE	681.012	724.997	12.830	12.942	668.182	712.055
Powiat plocki	6.225	6.804	254	267	5.971	6.537
Gmina Staroźreby	340	362	20	18	320	344

Zródło: BDL

Tabela 23. Podmioty wg wielkości

Jednostka terytorialna	ogółem		0 - 9		10 - 49		50 - 249		250-999		1000 i więcej	
	2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013
MAZOWIECKIE	681.012	724.997	648.594	694.161	26.180	24.715	5092	5039	886	827	260	255
Powiat plocki	6.225	6.804	5.846	6.459	34	300	33	42	4	3	-	-
Gmina Staroźreby	340	362	322	350	18	12	-	-	-	-	-	-

Zródło: BDL

Tabela 24. Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności

Jednostka terytorialna	ogółem		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		przemysł i budownictwo		pozostała działalność	
	2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013
MAZOWIECKIE	681012	724997	13025	11697	132515	134522	535472	578778
Powiat plocki	6.225	6.804	479	466	1.531	1.733	4.215	4.605
Gmina Staroźreby	340	362	28	32	81	92	231	238

Zródło: BDL

Tabela 25. Podmioty wg sektorów własnościowych w gminie Staroźreby

Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON	2010	2013
Podmioty gospodarcze ogółem	340	362
Sektor publiczny ogółem	20	18
Sektor publiczny – państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	17	13
Sektor prywatny – ogółem	320	344
Sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	274	291
Sektor prywatny – spółki handlowe	3	9
Sektor prywatny – spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	-	-
Sektor prywatny - spółdzielnie	1	1
Sektor prywatny – stowarzyszenia i organizacje społeczne	14	15

Źródło: BDL

Liczba pracujących wg płci w gminie Staroźreby w 2013 r. wynosiła ogółem 333 osoby, w tym mężczyźni 93 oraz kobiety – 240. Stanowi to wzrost ogółem liczby pracujących o około 7,4% w stosunku do 2010 r.

Wśród przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie gminy na uwagę zasługują:

- Banaszcak Zdzisław PHU,
- Bartnik Bogusław „BARTNIK” Techniczne Wyposażenie Rolnictwa,
- Przedsiębiorstwo GABO,
- Transport Międzynarodowy i Turystyka ODYS,
- Cybulski Andrzej PHU,
- Kędzierska Agnieszka MARKET,
- Firma Handlowo Usługowa Krystecki Krzysztof,
- Kwiatkowski Eryk Piekarnia,
- Mechanika Pojazdowa Auto – Mar,
- SPRINT-LOT,
- Piekarnia Paweł Rosiak w Staroźrebach,
- Firma Handlowo - Usługowa „TECH-AGRO”,
- Szałański Adam TARTAK,
- Tomczak Aldona FHU TOTAL,
- Wasilew Dariusz Zakład Usługowo-Handlowy,
- Restauracja – Kawiarnia „Anastazja”,
- Żelechowska Bożena Sklep Spożywczy,
- Zaborowska Anna Sklep Spożywczy,
- Kobielska Alicja Sklep Wielobranżowy,

- Przychodnia dla Zwierząt,
- Myjnia Samochodowa w Górze,
- Młyn Przedpełce,
- Handel Obwoźny Artykułami Wielobranżowymi i Usługi Transportowe,
- Salon Fryzjerski URODA,
- Zakład Handlowo – Usługowy „MONTARES”,
- Jankowski Bogusław AGRO-HEM – Hurt Detal,
- Market Mila.

Pomimo rozwoju drobnej przedsiębiorczości oraz perspektyw i szans do jej dalszego rozwoju na terenie gminy występuje problem niewystarczającej liczby miejsc pracy, głównie w sektorze pozarolniczym.

Dochody i wydatki budżetu gminy

Struktura dochodów gminy Staroźreby na przestrzeni analizowanych lat cechuje niewielka zmienność w latach 2010, 2011 i 2013. Jedynie w roku 2012 nastąpił wyraźny ich wzrost; o 24,6% w porównaniu z 2011 rokiem.

Dochody własne w budżecie gminy Staroźreby w analizowanych latach wykazywały tendencję wzrostową; w 2013 roku stanowiły one 21,8% dochodów a w 2013 r. 26,3% dochodów ogółem. Wysokość dochodów własnych w 2013 roku była o 37,2% wyższa niż w 2010 roku. Podobnie wysokość subwencji w analizowanych latach wykazywała nieznaczna tendencje wzrostową; w 2013 roku wysokość subwencji była o 15,2% wyższa niż w 2010 roku.

W dochodach gminy wysokość dotacji do 2012 roku rosła, w roku 2013 wyraźnie się zmniejszyła w stosunku do poprzedniego roku bo aż o 49,6%, w stosunku do roku 2010 zmniejszyła się o 7%.

Tabela 26. Dochody gminy Staroźreby w latach 2010 – 2013

Dochody	2010	2011	2012	2013
Ogółem, w tym:	21.399.772,16	24.318.779,52	30.299.612,13	24.293.618,39
Własne	4.660.772,51	5.533.013,65	6.755.779,40	6.396.593,75
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem	21,8%	22,8%	22,3%	26,3%
Subwencje	10.526.773,0	10.848.512,00	12.083.887,00	12.121.703,00
Udział subwencji w dochodach ogółem	49,2%	44,6%	39,9%	49,9%
Dotacje	6.212.226,65	7.937.253,87	11.459.945,73	5.775.321,64
Udział dotacji w dochodach ogółem	29,0%	32,6%	37,8%	23,8%

Źródło: GUS

Dochody budżetu gminy ogółem na 1 mieszkańca w 2013 r. wynosiły 3.220,26 zł i były wyższe o 14% w stosunku do 2010 r., kiedy wynosiły 2.824,68 zł.

Tabela 27. Dochody na 1 mieszkańca (gminy bez miast na prawach powiatu)

Jednostka terytorialna	gminy bez miast na prawach powiatu	
	ogółem	
	2010	2013
	zł/1mieszkańca	zł/1mieszkańca
POLSKA	2.793,93	3.098,94
MAZOWIECKIE	2.828,16	3.180,28
Powiat plocki	3.348,45	3.215,15
Gmina Staroźreby	2.824,68	3.220,26

Źródło: GUS

Na przestrzeni 2010-2013 r. zanotowano do 2012 r. wzrost wydatków gminy ogółem o ponad 47%. Wydatki w 2013 r. były na poziomie porównywalnym z rokiem 2010 i 2011. Duży wzrost wydatków w roku 2012 spowodowany był ponad dwukrotnym wzrostem wydatków majątkowych gminy. Na przestrzeni lat 2010 – 2013 obserwuje się również stopniowy wzrost wydatków bieżących. W roku 2013 r. wydatki te wynosiły 21.788.814,29 zł i były o 10,5% wyższe w porównaniu z rokiem 2010.

Tabela 28. Wydatki Gminy Staroźreby w latach 2010 – 2014

Wydatki	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem, w tym:	23.669.151,90	24.824.274,66	34.853.913,34	23.632.872,02	27.112.500
Majątkowe	3.950.098,09	4.007.039,16	13.410.932,46	1.844.057,73	5.400.000
Udział wydatków majątkowych w wydatkach gminy ogółem	16,7%	16,1%	38,5%	7,8%	19,9%
Majątkowe inwestycyjne	3.950.098,09	4.007.039,16	13.410.932,46	1.844.057,73	5.400.000
Bieżące	19.719.053,81	20.817.235,50	21.442.980,88	21.788.814,29	21.600.000
Udział w wydatków bieżących w wydatkach gminy ogółem	83,3%	83,9%	61,5%	92,2%	79,6%

Źródło: GUS

Wydatki w budżecie gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca w roku 2010 i 2013 utrzymywały się na tym samym poziomie. Zmieniła się jednak ich struktura. W 2013 roku wydatki na oświatę i wychowanie w przeliczeniu na jednego mieszkańca wzrosły o 29,6%, natomiast na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego wzrosły o 187,9%.

Tabela 29. Wydatki na 1 mieszkańca (gminy bez miast na prawach powiatu)

Jednostka terytorialna	gminy bez miast na prawach powiatu					
	ogółem		na oświatę i wychowanie		na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	
	2010	2013	2010	2013	2010	2013
	zł	zł	zł	zł	zł	zł
POLSKA	3.081,01	3.075,68	1.024,60	1.143,15	119,46	115,35
MAZOWIECKIE	3.023,44	3.175,72	1.089,11	1.258,09	93,63	95,99
Powiat plocki	3.701,22	3.240,68	1.126,79	1.292,35	61,00	77,29
Gmina Staroźreby	3.124,23	3.133,67	1.119,14	1.450,22	55,04	158,46

Źródło: BDL

Tabela 30. Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem

Jednostka terytorialna	gminy bez miast na prawach powiatu	
	2010	2013
POLSKA	9,2%	5,8%
MAZOWIECKIE	11,6%	7,1%
Powiat plocki	13,5%	8,6%
Gmina Staroźreby	15,6%	3,7%

Źródło: BDL

Analizy środowiskowe

Gmina Staroźreby to krajobraz głównie rolniczy – użytki rolne zajmują 92% powierzchni. Walory przyrodniczo - krajobrazowe skupione są głównie w dolince rzeki Płonki pełniąc funkcję korytarza ekologicznego łączącego się z wielkoprzestrzenną formą ochrony przyrody: Nadwkrzańskim Obszarem Chronionego Krajobrazu.

W skład systemu przyrodniczego gminy Staroźreby, wchodzi następujące grupy ekosystemów: obszar doliny rzeki Płonki, lokalne ciągi ekologiczne związane z ciekami w zlewni rz. Sierpienicy, Moltawy, Dobrzycy, drobne kompleksy leśne, obszary leśno – łąkowe związane z doliną Płonki, Sierpienicy oraz w okolicach Bromierza, Staroźreb, Góry, kompleksy łąk, zarośli i zadrzewień pełniące funkcję mikrowęzłów ekologicznych.

Tereny położone poza systemem przyrodniczym i terenami zurbanizowanymi to w większości tereny użytkowane rolniczo z rozproszoną zabudową siedliskową. Jest to obszar, w którym dominują agrocenozy pól uprawnych urozmaicone kępami zieleni śródpolnej i przydrożnej oraz niewielkimi zagłębieniami terenu.

Generalnie na terenie gminy standardy środowiska w zakresie poszczególnych jego elementów są dotrzymywane, działań naprawczych wymagają elementy:

- stan powietrza - w strefie mazowieckiej, do której należy gmina, doszło do przekroczenia standardów imisyjnych pyłu PM10, PM2.5 oraz benzo/a/pirenu (kryterium ochrona zdrowia).

Strukturę funkcjonalno – przestrzenną w obszarze gminy tworzą:

- podstawowy układ komunikacyjny tj. droga krajowa Nr 10, droga wojewódzka Nr 576 relacji Płock - Góra, drogi powiatowe oraz drogi gminne,
- układ jednostek osadniczych: miejscowość gminna Staroźreby z funkcją mieszkaniowo-usługową, produkcyjną i administracyjną; wieś Góra z funkcją mieszkaniowo-usługową oraz w pozostałych miejscowościach zabudowa o dominującej funkcji zagrodowej i związanej z rolnictwem,
- tereny rolnicze z rozproszoną zabudową zagrodową,
- strefa ekologiczna tworzona głównie przez dolinę rzeki Płonki, kompleksy leśne, oraz dolinki cieków wraz z użytkami zielonymi pełniące rolę układów wentylacyjno – nawadniających.

Udział trwałej roślinności (lasów, łąk i pastwisk) w strukturze użytkowania gruntów wynosi 16,6%, gruntów ornych 82%. Odporność gleb na degradację jest średnia. Gmina wymaga dolesień w zakresie w zakresie 15-20% powierzchni.

Tereny pozostałe, w tym zabudowane zajmują ok. 4% powierzchni gminy. Techniczna zabudowa degraduje aktywność biologiczną środowiska. Przyjmuje się (Wieloczynnikowa degradacja środowiska IOŚ 1996r.), że udział zabudowy technicznej poniżej 10% nie powoduje techniczno-rolniczej degradacji struktury ekologicznej. Gęstość zaludnienia na terenie gminy Staroźreby wynosi ok. 55 osób/km² i jest dużo niższa od średniej województwa mazowieckiego (150 osób/km²), jak i od średniej powiatu płockiego (62 osób na 1 km²).

Z analizy chłonności turystycznej w granicach gminy przeprowadzonej w oparciu o wskaźniki dla linii brzegowej rzeki (15osób/100mb) i powierzchni lasów (15osób/ha / 20osób/ha) wynika, że ze środowiska na jej obszarze może korzystać ok. 2200 –14000 / 19000 osób.

Analizy społeczne

W gminie Staroźreby stan ludności zgodnie z GUS wg. faktycznego miejsca zamieszkania, w 2013r. (stan na 31.XII), wyniósł 7503 osoby i zwiększył się stosunkowo w nieznacznym procencie - około 1,3% w stosunku do 2009r. Uwarunkowania demograficzne na przestrzeni lat się zmieniają: do 2012r. odnotowano dodatni przyrost naturalny, wzrost udziału osób w wieku produkcyjnym o 3% oraz zmniejszenie się wskaźnika obciążenia demograficznego ludnością w wieku nieprodukcyjnym o 8%. W latach 2013-2014 wskaźniki w zakresie przyrostu naturalnego i migracji zmieniły się na niekorzyść, osiągając wartości ujemne.

Potrzeby w zakresie edukacji i ochrony zdrowia są zapewnione na dobrym poziomie (rozdział 5). Także standard bazy oświatowej, sportowej i kulturalnej w gminie jest dobry.

Zasoby mieszkaniowe obejmowały 2289 mieszkań, tj. o około 9% więcej niż w 2009r. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w 2012r. wynosiła 80,8 m² i był około 1,6% większa niż w 2009r.

Potrzeby i możliwości rozwoju gminy zawarto też w Strategii rozwoju Gminy Staroźreby na lata 2014-2020. Zgodnie z misją zawartą w Strategii Rozwoju Gminy:

STAROŹREBY – GMINA ROZWIJAJĄCA SIĘ W OPARCIU O ZASADĘ ZRÓWNOWAŻONEGO
ROZWOJU, ZAPEWNIAJĄCA PRZYJAZNE I GODNE WARUNKI DO ŻYCIA I PRACY, PRZECZ
ROZBUDOWANĄ I DOBRZE FUNKCJONUJĄCĄ INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ I TECHNICZNĄ

rozwój gminy wymaga koncentracji działań na następujących celach strategicznych:

1. Rozbudowywanie i modernizowanie infrastruktury technicznej i społecznej wpływającej na jakość życia mieszkańców,
2. Rozbudowywanie infrastruktury zapewniającej możliwość aktywnego odpoczynku,
3. Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości,
4. Poprawianie jakości środowiska naturalnego na terenie Gminy m.in. poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.

Powyższe cele wpisują się w cele określone w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego:

cel główny: zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim

cele strategiczne: poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki, kształtowanie ładu przestrzennego, wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego.

7.2. Prognozy demograficzne

Gminę charakteryzują zmieniające się uwarunkowania demograficzne – dodatni przyrost naturalny do 2012r., obecnie ujemne wartości salda migracji, odnotowano też spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym. Prognozowany jest wzrost liczby ludności w obszarach wiejskich powiatu plockiego do 2030r. o ok. 2%, a na przestrzeni lat 2015- 2040 wzrost wyniesie ok. 1,2%.

Tabela 31. Prognoza ludności w powiecie plockim

Rok	Wiek	Ogółem	Miasto	Wieś
2020	Ogółem	112.805	10.206	102.599
2020	Przedprodukcyjny	20.855	1.757	19.097
2020	Produkcyjny	72.297	6.444	65.853
2020	Poprodukcyjny	19.653	2.005	17.648
2025	Ogółem	113.726	10.308	103.418
2025	Przedprodukcyjny	20.315	1.679	18.636
2025	Produkcyjny	72.122	6.373	65.749
2025	Poprodukcyjny	21.289	2.256	19.033
2030	Ogółem	114.144	10.313	103.831

2030	Przedprodukcyjny	19.080	1.546	17.543
2030	Produkcyjny	72.439	6.381	66.058
2030	Poprodukcyjny	22.625	2.386	20.239
2035	Ogółem	113.977	10.287	103.690
2035	Przedprodukcyjny	18.252	1.473	16.779
2035	Produkcyjny	72.011	6.329	65.682
2035	Poprodukcyjny	23.714	2.485	21.229
2040	Ogółem	113.315	10.228	103.087
2040	Przedprodukcyjny	17.373	1.405	15.968
2040	Produkcyjny	70.759	6.254	64.505
2040	Poprodukcyjny	25.183	2.569	22.614

7.3. Możliwości finansowania wykonania sieci komunikacyjnej, infrastruktury technicznej i społecznej

Wskaźniki dochodów budżetu gminy (3446 zł) i wydatków (3615 zł) na 1 mieszkańca w 2014r. kształtowały się powyżej wskaźników wojewódzkich (3105zł i 3077zł). W stosunku do 2009 r. nastąpił wzrost dochodów i wydatków.

Struktura budżetu gminy jest mało korzystna - wskaźnik udziału dochodów własnych w budżecie gminy wynosi ok. 26,2 %, udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w wydatkach ogółem w 2014 r. kształtował się na poziomie około 20%.

Poziom wydatków majątkowych z budżetu gminy sukcesywnie rośnie w 2011 r. była to suma 4.0007039 zł, w 2014 r. – 5.400.000 zł. W tabeli przedstawiono udziały na wykonanie sieci komunikacyjnej, infrastruktury technicznej i społecznej.

Tabela 32. Udziały na wykonanie sieci komunikacyjnej, infrastruktury technicznej i społecznej

Wydatki	2011	2012	2013	2014
ogółem	24.824.274,66	34.853.913,34	23.632.872,02	27.000.000
majątkowe	4.007.039,16	13.410.932,46	1.844.057,73	5.400.000
% wydatków majątkowych w budżecie	16,1%	38,5%	7,8%	20%
% infrastruktura techniczna w wydatkach majątkowych			51,6	52
% sieci komunikacyjne w budżecie			3,7	11,8

% infrastruktura społeczna w budżecie			44,7	38,5
---------------------------------------	------	-------	------	------

Sukcesywnie poprawia się sytuacja gminy w zakresie wyposażenia w zbiorcze systemy infrastruktury technicznej:

- rozwinięta sieć wodociągowa - wskaźnik zwodociągowania ok. 96,3 %,
- sukcesywnie porządkowana gospodarka ściekowa - istniejąca oczyszczalnia ścieków w Staroźrebach (29% ludności korzysta z instalacji kanalizacyjnej) i budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
- istniejąca sieć gazociągowa – 6,8% ludności korzysta z gazu przewodowego.

Sukcesywnie poprawia się też stan techniczny dróg – 64% dróg gminnych posiada nawierzchnię utwardzoną. Odnotować należy wysoki wskaźnik gęstości dróg publicznych na terenie gminy - 102 km/100km².

Zaległości w wyposażeniu w infrastrukturę techniczną dotyczą braku zbiorczych systemów kanalizacji sanitarnej w zurbanizowanej wsi: Góra.

7.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Procesy koncentracji urbanizacji w gminie pozostają w ukształtowanych jednostkach osadniczych: Staroźreby, Góra (Góra Nowa).

W związku z polityką krajową wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich niektóre miejscowości w gminie przestają pełnić funkcje tylko rolnicze, następuje restrukturyzacja funkcjonalna osadnictwa w kierunku rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, usługowej, produkcyjnej związanej z aktywizującą rolą ponadlokalnego układu drogowego, a także rekreacyjnej. Restrukturyzacji funkcjonalnej wymagają m.in. wsie: Góra, Bromierzyk, Zdziar. Tereny pozostałe, w tym zabudowane zajmują ok. 4% powierzchni gminy.

Na terenie gminy Staroźreby obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmują zaledwie 2ha i dotyczą funkcji mieszkaniowej w Staroźrebach i usługowej w m. Marychnów. Gospodarka przestrzenna w gminie prowadzona jest w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy i ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Z analizy ruchu budowlanego (około 70-80 decyzji o warunkach zabudowy rocznie) i z projektowanych zmian w strukturze inwestowania – ok. 50% decyzji dotyczyło budownictwa mieszkaniowego, przyjmuje się rozwój terenów mieszkaniowych i usługowych oraz produkcyjnych i rekreacyjnych za uzasadniony.

Z kolei analiza obrotu nieruchomościami w zakresie sprzedaży niezabudowanych działek o powierzchni do 1ha (potencjalnie budowlanych) wykazała, że w 2014r. zostało nabytych 45 działek, a w 2015r. 47działek. Najwięcej transakcji dotyczyło miejscowości Staroźreby.

Uwzględniając uwarunkowania wynikające z aspiracji i potrzeb mieszkańców przeanalizowano też wnioski (ok. 15 w 2014 r. i ok. 100 we wcześniejszej edycji zmiany studium za-

twierdzonej w 2013 r.), które wpłynęły do Urzędu Gminy z prośbą o zmianę przeznaczenia terenów z funkcji produkcji rolniczej na funkcje głównie mieszkaniowe, usługowe, rekreacyjne, eksploatacji kopalin oraz lokalizacji odnawialnych źródeł energii – elektrowni wiatrowych i ogniw fotowoltaicznych. Tereny, których dotyczą znajdują się we wsiach: Staroźreby, Góra, Krzywanice, Dłużniewo, Zdziar, Dąbrusk, Sędek.

Określone na rysunku Studium tereny istniejącego układu osadniczego obejmują tereny zabudowane i przestrzenie między nimi pozwalające na uzupełnianie zabudowy na zasadzie intensyfikacji i kontynuacji zwartej struktury osadniczej. Tereny zabudowy o funkcji mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej zajmują powierzchnię ok. 216 ha, tereny zabudowy zagrodowej ok. 500 ha co stanowi 0,8% powierzchni gminy.

Tabela 33. Bilans terenów

TERENY	POWIERZCHNIA (ha)
Tereny adaptacji, przekształceń porządkowania i intensyfikacji istniejącego układu osadniczego o dominującej funkcji mieszkaniowej.	180
Tereny adaptacji, przekształceń, porządkowania i intensyfikacji istniejącego układu osadniczego o dominującej funkcji produkcyjno-usługowej.	15
Tereny realizacji celów publicznych.	11,5
Tereny adaptacji, przekształceń, porządkowania i intensyfikacji istniejącego układu osadniczego o dominującej funkcji zabudowy zagrodowej.	500
Tereny adaptacji, przekształceń porządkowania i intensyfikacji istniejącego układu osadniczego o dominującej funkcji usługowej	10
Tereny eksploatacji kopalin	53

8. STAN PRAWNY GRUNTÓW

Znacząca większość gruntów w gminie Staroźreby jest własnością prywatną.

Ważnym elementem dla realizacji celów publicznych i polityki przestrzennej władz samorządowych są zasoby gruntów komunalnych i ich użytkowanie. Na terenie gminy Staroźreby zasoby gruntów komunalnych są rozlokowane w dość dużym rozproszeniu. Razem ich powierzchnia wynosi 40,4 ha (wg danych GUS stan na 31.12.2013 r.), są to tereny w większości zainwestowane i nie stanowią zasobów o znaczeniu strategicznym.

9. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

Na terenie gminy Staroźreby następujące obiekty i tereny podlegają ochronie prawnej:

Na podstawie *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r., poz. 627 z późn. zm.):

- **pomniki przyrody:**

Na terenie Gminy Staroźreby istnieją 2 pomniki przyrody. Są to grupy drzew w miejscowości Staroźreby. Drzewami pomnikowymi są jesion wyniosły i kasztanowiec biały oraz dąb szypułkowy.

- **użytki ekologiczne**

Na terenie Gminy Staroźreby znajduje się 1 użytek ekologiczny utworzone na mocy Rozporządzenia Nr 74 Wojewody Mazowieckiego z dnia 8 lipca 2005 r. w sprawie użytków ekologicznych (z późniejszymi zmianami), położony na terenie Leśnictwa Słupca w miejscowościach Zdziar Wielki o łącznej powierzchni 1,2 ha, gdzie tej szczególnej formie ochrony podlega teren zadrzewiony.

Do form objętych ochroną na podstawie *ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (tekst jednolity Dz.U. z 2014 r., poz. 146 z późn. zm.) należą:

- **zespoły dworskie:**

- zespół dworski w Bromierzyku, w skład którego wchodzi dwór murowany, dawny młyn i park dworski,
- zespół dworski w Nowej Górze, w skład którego wchodzi dwór murowany i park podworski krajobrazowy,
- zespół architektoniczno-parkowy w Staroźrebach, w skład którego wchodzi pałac murowany, brama wjazdowa i park,

- **zespoły kościelne** w Nowej Górze i Staroźrebach

- **dawny zajazd** w Staroźrebach

Obiekty te są wpisane do rejestru zabytków.

Na podstawie *ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych* (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r., poz. 1205 z późn. zm.) ochronie podlegają:

- grunty rolne stanowiące użytki rolne o klasie bonitacji II i III; wymagają uzyskania zgody Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na przeznaczenie na cele nierolnicze,
- grunty leśne.

Na podstawie *ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne* (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r., poz. 469 z późn. zm.) ochronie podlegają:

- strefy ochronne bezpośrednie dla ujęć wód podziemnych tj. dla ujęć komunalnych w Starożrebach i Rogowie,
- GZWP nr 215A - Subniecka Warszawska.

10. OBSZARY NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Na terenie gminy Starożreby nie występują naturalne zagrożenia geologiczne.

11. UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

Złoża kopalin

Według danych Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie zamieszczonych w opracowaniu „Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na **31.12.2022** r. na terenie gminy Starożreby udokumentowano następujące złoża:

1. Piaski i żwiry:

- Dąbrusk I - zasoby geologiczne bilansowe 65 tys. ton, wydobyte 30 tys. ton, złożo eksploatawane,
- Dąbrusk II - zasoby geologiczne bilansowe 194 tys. ton, wydobyte 22 tys. ton, złożo eksploatawane,
- *Dąbrusk III - zasoby geologiczne bilansowe 194 tys. ton, złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo,*
- Dąbrusk IV - zasoby geologiczne bilansowe 910 tys. ton, złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo,
- *Dąbrusk V - złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo,*
- *Dąbrusk VI – złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo,*
- Dąbrusk VII - złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo, piaski, zasoby geologiczne bilansowe 182 tys. ton,
- *Dąbrusk VIII - złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo, piaski i żwiry, zasoby geologiczne bilansowe 337 tys. ton,*
- Nowa Wieś - zasoby geologiczne bilansowe 22 tys. ton, wydobyte 8 tys. ton, złożo eksploatawane,
- Nowa Wieś II - zasoby geologiczne bilansowe 268 tys. ton, wydobyte 0 tys. ton, złożo eksploatawane,
- Nowa Wieś III - zasoby geologiczne bilansowe 100,4 tys. ton,
- Sędek - zasoby geologiczne bilansowe 58 tys. ton, złożo z którego wydobyte zostało zaniechane,

- Sędek II - zasoby geologiczne bilansowe 132 tys. ton, wydobyte 9 tys. ton, złoża eksploatowane,
 - Sędek III - zasoby geologiczne bilansowe 23 tys. ton, wydobyte 8 tys. ton, złoża eksploatowane,
 - Sędek IV - zasoby geologiczne bilansowe 201 tys. ton, wydobyte 20 tys. ton, złoża eksploatowane,
 - *Sędek V - zasoby geologiczne bilansowe 175 tys. ton, wydobyte 2 tys. ton, złoża eksploatowane,*
 - *Sędek VI - zasoby geologiczne bilansowe 141 tys. ton, złoża eksploatowane,*
 - *Sędek VIII - zasoby geologiczne bilansowe 225 tys. ton,*
 - Sędek IX - zasoby geologiczne bilansowe 136 tys. ton,
 - Sędek X - zasoby geologiczne bilansowe 243 tys. ton,
 - *Mrówczewo I - piaski i żwiry, zasoby geologiczne 191.42 tys. ton,*
 - Żochowo Nowe I - zasoby geologiczne bilansowe 265 tys. ton, wydobyte 22 tys. ton, złoża eksploatowane,
 - *Żochowo Nowe II - zasoby geologiczne bilansowe 284 tys. ton, złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo.*
- Rozpoczęto procedurę poszukiwania i rozpoznawania złóż na działkach Nr ewid. 134 i 135/2 w miejscowości Dąbrusk*

Wody podziemne

Gmina Staroźreby znajduje się w granicach GZWP – Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215A (południowa część gminy) i 215 (środkowa i północna część). Są to zbiorniki wód w ośrodku porowym występujących w osadach trzeciorzędowych wyróżnionych jako Subniecka Warszawska (część centralna) i Subniecka Warszawska. Średnia głębokość ujęć czerpiących wodę z tej jednostki wynosi 160-180 m. Znaczna głębokość zbiorników decyduje o stosunkowo dobrej izolacyjności wód od powierzchni i ich dużej waloryzacji - mała wrażliwość na wpływ czynników antropogenicznych - struktury hydrogeologiczne są dobrze izolowane (wysoczyzna).

Główny *użytkowy poziom wodonośny* występuje w utworach czwartorzędowych na głębokości 15-50 m, jedynie w południowo-zachodniej części gminy w strefie 50-150m. Jakość wody jest dobra - II klasa - wymagająca uzdatnienia do celów pitnych, a w środkowej części w pasie półn.-półd. Nawet I klasa. W najbliższym punkcie krajowego monitoringu wód podziemnych znajdującym się w Krzykosach (gmina Bulkowo) odnotowano (2004r.) I klasę czystości zwykłych wód podziemnych w utworach czwartorzędowych. Potencjalna wydajność typowej studni kształtuje się w granicach 30-120 m³/h, jedynie na krańcach półn-wsch i półd-zach. jest niska do 30 m³/h. Zasoby dyspozycyjne wody w granicach gminy wynoszą (na podstawie ujęć o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych) 284,0 m³/h.

Kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla

Nie występują.

12. TERENY GÓRNICZE WYZNACZONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

Tereny górnicze (status aktualny) i pozwolenia na wydobywanie kopalin pospolitych głównie piasku wyznaczone w koncesjach Starosty Płockiego obejmują:

- ~~Dąbrusk I~~, Dąbrusk IIA, ~~Dąbrusk III~~, Dąbrusk IV, *Dąbrusk V*, *Dąbrusk VI*, *Dąbrusk VIIA*,
- ~~Nowa Wieś~~, Nowa Wieś II, Nowa Wieś III,
- ~~Sędek II~~, ~~Sędek IV~~, ~~Sędek V~~, Sędek VI, ~~Sędek VII~~, *Sędek VIII*, *Sędek IX*, *Sędek X*,
- Mrówczewo I,
- Żochowo Nowe I.

Perspektywiczne rejony eksploatacji kopalin pospolitych występują w miejscowościach Przeciszewo, Sędek, Dąbrusk, Mrówczewo, Aleksandrowo, Rogowo, Nowa Wieś, Żochowo, mogą podlegać eksploatacji w zakresie uzgodnionym na podstawie przepisów odrębnych.

13. STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO – ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

Infrastruktura techniczna

Wywiera znaczny wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy i przestrzenny gminy. Inwestycje z zakresu infrastruktury często przesądzają na długi okres o kierunkach i tempie rozwoju gminy. Rozwój nowoczesnej infrastruktury pozwala na szybkie wychodzenie z opóźnienia gospodarczego.

Infrastruktura techniczna spełnia szereg funkcji:

- lokalizacyjną: wpływa na rozmieszczenie obiektów produkcyjnych, steruje osadnictwem
- integracyjną: aktywizuje działania społeczno-gospodarcze
- zaopatrzeniową: dostarczenie wody, energii.

Zaopatrzenie w wodę

Gmina Staroźreby jest zaopatrywana w wodę z dwóch ujęć i stacji wodociągowych w miejscowościach Staroźreby (3 studnie o zatwierdzonych zasobach 140m³/h i 100m³/h) i Rogowo (2 studnie o zasobach 82m³/h).

W roku 2014 ponad 96% ludności mogło korzystać z sieci wodociągowej co oznacza, że poziom zwodociągowania Gminy Staroźreby jest dość wysoki. Na koniec 2012 roku na obszarze gminy Staroźreby funkcjonowała instalacja wodociągowa o łącznej długości 192 km prowadząca do 1.655 budynków mieszkalnych. Ilość dostarczonej wody wynosiła łącznie 359,3 dam³.

Tabela 34. Wodociągi

Jednostka terytorialna	długość czynnej sieci rozdzielczej			połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania			woda dostarczona gospodarstwom domowym		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
	km	km	km	szt.	szt.	szt.	dam3	dam3	dam3
MAZOWIECKIE	40076,3	41077,6	41729,8	675287	693718	703576	188825,5	192712,4	191265,5
Powiat plocki	2547,8	2560,1	2572,3	25709	26118	26390	3583,5	3906,1	4010,4
Staroźreby	192,0	192,0	192,0	1628	1642	1655	329,1	361,5	359,3

Źródło: GUS

Tabela 35. Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca

Jednostka terytorialna	zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca			zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³
MAZOWIECKIE	35,9	36,5	36,1	27,7	28,3	29,9
Powiat plocki	32,6	35,5	36,3	33,6	36,3	37,3
Staroźreby	43,4	47,7	47,7	43,4	47,7	47,7

Źródło: GUS

Gospodarka ściekowa

Na terenie gminy Staroźreby funkcjonuje jedna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana we wsi Staroźreby o przepustowości $Q=300 \text{ m}^3/\text{d}$.

Z sieci kanalizacji sanitarnej w 2012 r. z korzystało 22,5% ludności gminy. Kanalizacja sanitarna odprowadzała ścieki z 473 budynków mieszkalnych w ilości 81 dam^3 .

Tabela 36. Kanalizacja

Jednostka terytorialna	długość czynnej sieci kanalizacyjnej		połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		ścieki odprowadzone		ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	
	2009	2012	2009	2012	2009	2012	2009	2012
	km	km	szt.	szt.	dam3	dam3	osoba	osoba
	9695,4	12109,4	241230	294356	193817,9	198776	3178881	3378033

MAZOWIECKIE								
Powiat płocki	251,0	337,6	6454	7295	1207,9	1216,0	5963	6060
Staroźreby	14,9	30,9	456	473	71,0	81,0	1604	1698

Źródło: GUS

Sieć gazowa

Przez teren gminy prowadzony jest gazociąg wysokiego ciśnienia i zrealizowano 2 stacje redukcyjno-pomiarowe. W 2012 roku długość sieci gazowej wynosiła 46.001 m i korzystało z niej 436 osób tj. 5,8% ogólnej liczby mieszkańców gminy.

Sieć elektroenergetyczna

Zaopatrzenie mieszkańców w energię elektryczną odbywa się w systemie linii elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia. Sieć energetyczna jest dobrze rozwinięta.

Na terenie gminy Staroźreby przebiegają linie elektroenergetyczne przesyłowe wysokiego napięcia 110kV ze stacją elektroenergetyczną 110/15 kV w Staroźrebach Hektarach,

Sieć ciepłownicza

Na terenie gminy brak jest centralnych systemów zaopatrzenia w ciepło. W budynkach mieszkalnych jednorodzinnych, zakładach usługowych i urzędach źródłem ciepła są indywidualne kotłownie zasilane gazem płynnym, olejem lub paliwami stałymi.

Melioracje

Udział zmeliorowanych użytków rolnych w ogólnej ich powierzchni wynosi ok. 63%.

Ważnym elementem gospodarki wodą w środowisku jest utrzymanie obiektów małej retencji której elementami są naturalne i sztuczne zbiorniki wodne, zbiorniki w cofce budowli piętrzących. Największe znajdują się w miejscowościach: Góra, Bylino, Staroźreby, Piączyn, Opatówiec.

Gospodarka odpadami stałymi

Gmina Staroźreby nie posiada własnego składowiska odpadów. Odpady wywożone są w systemie gminnej gospodarki odpadami m.in. do ZUOK w Kobiernikach.

Sukcesywnie prowadzona jest segregacja odpadów - na terenie gminy rozstawiono pojemniki na odpady, mieszkańcy otrzymują worki na szkło, papier i plastiki oraz kontener na odpady zmieszane. W 2014r. zebrano 850 ton odpadów, z czego 700 ton pochodziło z gospodarstw domowych.

Komunikacja

Układ komunikacyjny w gminie Staroźreby obejmuje drogi:

- krajową Nr 10 relacji Warszawa –Toruń
- wojewódzka Nr 567 relacji Płock - Góra

Oraz drogi powiatowe i gminne. Przy tych drogach głównie zlokalizowane jest budownictwo mieszkaniowe i usługi.

Sieć dróg lokalnych jest dobrze rozwinięta. Długość dróg powiatowych wynosi ok. 49km. Gminnych 84km. Drogi gminne stanowią 55% układu drogowego gminy. Wskaźnik nasycenia terenu drogami w gminie Młodzieszyn wynosi 1,12 km dróg na km² powierzchni gminy. Sieć drogowa ze względów finansowych rozwija się powoli. Drogi gminne posiadają nawierzchnię bitumiczną i żwirową.

Przez gminę Staroźreby nie przebiegają linie kolejowe. Połączenie z gminą Staroźreby jest możliwe dzięki komunikacji PKS.

14. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Na terenie gminy Staroźreby występują inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zgodnie z ustaleniami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego i programów zadań rządowych służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym:

- droga krajowa Nr 10,
- planowana droga ekspresowa S10,
- droga wojewódzka Nr 567,
- drogi powiatowe,
- linia elektroenergetyczna napowietrzna WN 110 kV,
- gazociąg wysokiego ciśnienia.

15. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Na terenie gminy Staroźreby tereny narażone na niebezpieczeństwo powodzi położone są w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Płonki. Są to obszary szczególnego zagrożenia powodzią ze względu na brak obiektów zabezpieczenia przeciwpowodziowego. Dolina rzeki nie tworzy wyraźnych krawędzi, rzeka płynie wąskim korytem. Obszarem szczególnego zagrożenia powodzią są tereny w pasie szerokości 10 - 300 m od linii brzegowej rzeki wolne od zabudowy.

Według „Studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi – obszary zagrożenia powodziowego rzeka Płonka” (realizowanego dla RZGW w Warszawie w 2004 r.) na terenie gminy Staroźreby granica zasięgu wód o prawdopodobieństwie występowania raz na 100 lat - 1% i raz na 200 lat - 0,5% kształtują się na wysokości tych samych rzędnych. Strefa płytkiego zalewu około 0,5 m od wody 1% na prawie całej

długości rzeki kształtuje się w odległości 0-10 m od jej brzegów, jedynie miejscowo we wsi Płonna i Staroźreby obejmuje pas do 150 m.